

leto LXXII

št. 4

1970

slovenski čebelar

VSEBINA

Brezar: Delo pri čebelah v aprilu	97
Julij Mayer: Kontrolirana praha matic	100
Valentin Benedičič: Še o tržišču z medom	104
Jože Černejšek: Nujno o krmljenju na zalego spoladi	105
Drago Predan: Čebelarjenje z dvema maticama v LR panjih	106
Tone Nared: Moje izkušnje z LR panjem	107
France Guna: Čebelarski strokovni jezik	109

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Dr. Leon Kocjan: Mešane infekcije v luči zadnjega mednarodnega čebelarskega kongresa	111
--	-----

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Zanimivosti z zadnjega kongresa Apimondie (J. M.) Moč cvetnega prahu (inž. F. Š.). Zdravilno delovanje surovega, neprečiščenega medu (inž. F. Š.). Naturiran sladkor v Italiji in Zanimivi podatki o čebelarstvu treh dežel inž. F. Š.)	113
---	-----

NAŠA ORGANIZACIJA

Obvestila. Prednačrt osnovnega zakona o čebelarstvu. Z občnega zbora čebelarskega društva Bele krajine, Črnomelj. Na obisku pri najstarejšem čebelarju Č. D. Postojna. Občni zbor ljutomerskih čebelarjev	116
OSMRTNICE	125

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 20.00 din, ga prejmejo zastonj. Izdaja ga Zveza Čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3/II, tiska Tiskarna PTT v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Julij Mayer, Martin Mencej, Boris Modrijan in Joško Šlander. Letna naročnina za nečlane 25.00 din, za inozemstvo 30.00 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 3.00 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 501-8-268/1. Telefonska številka uprave ZČDS in SČ 20-208.

DELO PRI ČEBELAH V APRILU

BREZAR

Delo izven panja. Posebno skrb v tem mesecu je treba posvetiti rezervnemu satju, katerega imamo shranjenega izven panja. Z nastopom toplih dni se ustvarijo namreč tudi pogoji za razvoj voskovnega molja ali voskovne vešče. Razvoj ličinke, katera nam v glavnem razjeda in uničuje sate, se ob ugodni toploti izredno pospeši.

Voskovnega molja se otepamo predvsem s plinjenjem. Kdor satja ni plinil že jeseni pred shranjenjem, mora biti še prav posebno pozoren, kajti zimo preživi ta škodljivec v vseh treh razvojnih oblikah: jajčecih, ličinkah, oz. bubah in kot metulj. Za plinjenje uporabljajo najrazličnejše pripravke: Etilenbromid, Paradihlorbenzol, ogljikov bisulfid, očetna kislina, žveplo in druge. Žveplanje je pri nas najbolj udomačeno, ker je najenostavnejše in najcenejše. Žal plinjenje z žveplom ne uniči jajčec, včasih ostanejo pri življenju tudi bolj skrite bube; zato moramo žveplati večkrat zaporedoma, vsakih deset dni. Vse razvojne stopnje, tudi jajčeca, uniči plinjenje z etilenbromidom in očetno kislino. Žal nam očetna kislina, kot sem omenil že v prejšnji številki, močno nagrizje žico, s katero smo satnice zažičili, da se potem trga.

Če bo april lep in razvoj čebel ugoden, bo proti koncu meseca že potrebno misliti na dodajanje satnic. V ta namen zažičimo zadostno število okvirjev, satnice vtaremo vanje tik pred uporabo. Če jih vtaremo prej, se nam rade krivijo. Za vtiranje satnic rabimo poseben vtirač s koleščkom, zadnje čase pa se vsebolj poslužujemo elektrike. (Glej navodilo v praktičnih nasvetih!).

April je najboljši čas za sklepanje kupčij. Zdaj kupljene oz. prodane čebele najlažje ocenimo.

Delo v panju. V aprilu moramo pri čebelah paziti predvsem na dve stvari: 1. da čebelni družini ne zmanjka hrane in 2. da čebelni družini, oz. matici ne zmanjka prostora za zaleganje.

V kolikor družin še nismo pregledali, moramo to sedaj vsekakor storiti, predvsem glede zaloge hrane. Čeprav smo jeseni še tako skrbno oskrbeli vse družine z zalogo, se redno dogaja, da nekatere porabijo skoro vso hrano. Takim je treba dodati primanjkljaj čimprej z rednim, vsakodnevnim krmljenjem, posebno še, če nastopi dolgotrajnejše slabo vreme, kar se v tem času velikokrat dogaja. Kakor je v jeseni priporočljivo nakrmiti družine za zalogo s sladkorjem, bo sedaj mnogo bolje, če jo nakrmimo z medom, ali vsaj mešanico medu in sladkorja v raztopini. Posebno dober je kostanjevec.

Po drugi strani najdemo v tem času družine, katere ne morejo sproti pripravljati celic za zaleganje zaradi nakopičenega medu okrog gnezda. Takim družinam pomagamo tako, da med okrog zalege odkrijemo, ali pa dodamo med zalego in medeni sat prazen, z medeno raztopino poškopljn sat. Na ta način priskrbimo matici prostor za nemoteno zaleganje.

Če bo vreme ugodno, in so se družine lepo razvile, bo potrebno proti koncu meseca reševati vprašanje prostora na drug način. Razvoj se približuje svojemu višku, v satju se poraja tisoče mladih čebel, katere napolnijo ves panj. Kmalu se počutijo utesnjene in porajati se začne nagon po graditvi satja. Tega trenutka ne smemo zamuditi. Namesto praznih satov začnemo poleg gnezda vstavljati okvire s satnicami. V nobenem primeru v tem času še ne smemo vstavljati take okvire med zalego v sredo gnezda. Gnezdo mora ostati še nekaj časa nedotakljiva celota! Zato dodajamo satnice le ob njem. Kmalu pa bodo tudi ta naša prizadevanja premalo in napočil bo trenutek, ko bodo čebele rabile še več prostora. Nastopil bo čas nastavljanja in prestavljanja ter s tem preprečevanja rojenja. Ker pa so le redka leta, ko se začne ta doba — katero po navadi imenujemo doba rojenja, za razliko od predhodne dobe pomladanskega razvoja — že v aprilu, bom podrobneje pisal o tem v maju. Posebno poglavje v tem mesecu pa še vsekakor zasluži

skrb za razvoj družin. Čebelarimo namreč v kraju, kjer so zgodnje paše najizdatnejše, če ne celo edine, od katerih smemo pričakovati polna medišča. Naj bo to akacija, žajbelj, smreka ali kaka druga mana, vse nastopajo nekako v drugi polovici maja in največja želja vsakega čebelarja je nedvomno ta, da do tega časa spravi svoje ljubljenske na višek. Dober pomladanski razvoj pogojuje več dejavnikov, med katerimi bi rad omenil le nekatere: živalnost in zdravje družine, dobra matica ter zadosten dotok hrane v panj. Slednji je seveda odvisen od vremenskih razmer in če so te neugodne, je dolžnost čebelarja, da priskrbi reden dotok hrane s krmljenjem. Mislim predvsem na takoiimenovano dražilno ali špekulativno krmljenje.

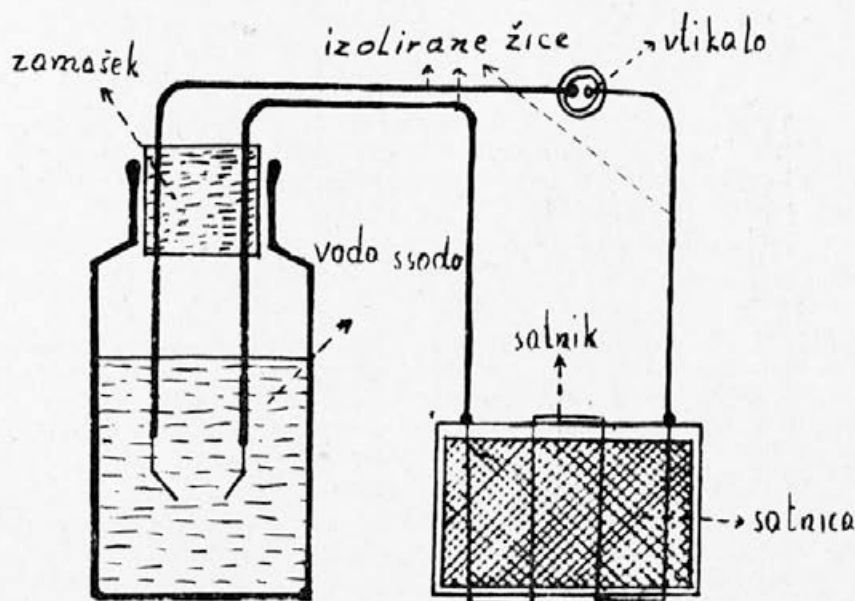
Znano je, da v primeru prekinitev dotoka medičine in cvetnega prahu v panj — matica občutno zmanjša zaleganje, kar lahko postane usodno za pravočasen razvoj družine. Ker je bilo o raznih načinih dražilnega krmljenja že precej napisanega, zaradi pomanjkanja prostora ne bom o tem ponovno pisal na tem mestu. Rad bi le še priporočil, naj se v tem krmljenju združita skrb za razvoj in za zdravje čebel na

ta način, da se pripravljeni krmi — naj bodo to pogače, testo ali raztopina — dodajo še zdravila, kot sem to že omenil v prejšnji številki.

Splošna navodila. Ko prelistavam mesečna navodila čebelarjem, ki so jih napisali v prejšnjih letnikih moji predhodniki, se moram nehote zamisliti ob prelepem pisanju odličnega pisca — čebelarja Franceta Gune v l. 1967. Kako lepo in zavzeto opisuje nastop pomladi, prebujanje prirode, marljivost čebel in s tem v zvezi čebelarjevo ljubezen do vsega, kar ga obdaja, ter njegovo sodoživljanje vsega lepega, ki se kopiči v pomladnem času okrog njega. Res, prelepo in nedosegljivo! In še kako potrebno!

Naj mi dovoli, da ga dopolnim. Ne samo znanje in strokovna spretnost, prav tako, morda še bolj, je za uspešno čebelarjenje potrebna ljubezen do čebel, privrženost vsemu lepemu in plemenitemu v prirodi ter nenehno spremljanje čudovitega snovanja narave. Dober čebelar mora biti velik ljubitelj narave. V njegovem značaju ne sme biti mesta za ozko sebičnost, pohlep po pridobivanju, v svojih panjih ne sme videti le polnih medišč! V svoji ljubezni do čebel mora biti širok in radodaren, ne sme skopariti z delom in materialnimi žrtvami, če hoče, da mu bodo čebele pozneje vse povrnila.

Ravno april je mesec, v katerem mora priti navedeni zlati nauk še prav posebno do izraza. France Guna ga imenuje »mesec nade«. In res! Ko se lepote željno čebelarjevo oko ozira na prve nežne cvetove češnjevih vejic, ko opazuje gnečo s cvetnim prahom obloženih čebelic pred zreli panjev, ko proti večeru željno vsrkava opojen vonj, ki puhti iz panjev, se v njegovem srcu nehote budi nada na težke medene sate v juniju in juliju. Nada se mu bo izpolnila le, če bo v aprilu storil prav vse, da njegove čebelice ne bodo pogrešale ničesar.

Praktični nasveti. Za utiranje satnic s pomočjo elektrike rabimo primeren upornik. V ta namen uporabljamo najrazličnejše pripomočke: kuhalnike, likalnike, včasih so se dobili tudi v trgovini posebni uporniki za žičenje. Vsi navedeni pripomočki imajo to slabo lastnost, da se ne morejo prilagoditi prevodnosti žice, s katero žičimo. Ta je namreč odvisna od debelosti in materiala iz katerega je narejena. Tako se nam dogaja, da se nam žica pre-

hitro segreje in vtopi, če je upornik zanjo preslab, v nasprotnem primeru pa se prepočasi segreje in delo ne gre dovolj hitro izpod rok. Priporočam, da si sami naredite upornik, s katerim boste z lahkoto prilagodili upor provodnosti žice.

V primeren steklen kozarec (0,5—1 litra) nalijemo do tri četrtine vode, v kateri smo raztopili ščepec gospodinjske sode, kuhinjske soli, ali kaj podobnega, kar napravi vodo delno prevodno. Posodo zamašimo z zamaškom, skozi katerega smo predhodno prevlekli dve, na koncu prikrivljeni žici tako, da se prikrivljena dela namakata v vodi. drugi konec prve žice vtaknemo v vtikač, drugi konec druge žice pa na začetek žice na okvirju s satnico. Drugi konec žice na satniku priključimo naravnost v vtikač s primerno izolirano žico. Na ta način dobimo kroženje električnega toka po sledečem zaporedju: iz vtikača gre tok v kozarec po prvi izolirani žici. Po vodi v kozarcu, ki nam služi kot upornik, preskoči tok v drugo izolirano žico in po njej na žico v okvirju, s katero hočemo zaščititi satnico. Le-ta se segreje in potopi v satnico. Na drugem koncu se preko tretje izolirane žice konča krogotok električnega toka zopet v vtikaču. Jakost upora v vodi reguliramo z odmikanjem in premikanjem zakrivljenih koncev žic, lahko pa tudi z dodajanjem sode ali soli. Jakost uravnamo tako, da se nam žica v satniku segreje in se v nekaj sekundah vtopi v satnico.

Preden plinimo satovje proti voščenemu molju, moramo sate primerno razmakniti, da jih plin lahko objame z vseh strani, sicer se nam lahko zgodi, da več skupaj stisnjenih satov varuje ličinke molja pred plinom. V tak skupek se zavleče več ličink skupaj in si tam prirede pravo pojedino, varne pred plinom. Pred plinjenjem moramo seveda prostor, v katerem je satje, neprodušno zapreti, da plini ne uhajajo.

Etilenbromid lahko nabavimo v Avstriji pod oznako D-209. Za 1 m³ prostora zadostuje malo večja krpa žakljevine, prepojene s 50 g D-209, katero položimo nad sate. Za enako prostornino pa je potrebno kar 2 litra **ocetne kisline**, katero nalijemo v ponvasto, nekovinsko posodo, kjer počasi izhlapeva.

Za žvepljanje uporabimo poljubno količino **žvepla v prahu**, vendar najmanj 50 g na 1 m³. Žveplo zažgemo v pločevinasti posodi, da v njej pogori.

KONTROLIRANA PRAHA MATIC

JULIJ MAYER

Mesec maj prinaša v čebelnjake rojilno stisko, uveljavlja se nagon razmnoževanja. Mlade matice letajo na praho, da jih troti oplode. Kaj je oploditev dejansko in kakšna biološka dogajanja se pri tem odvijajo, skušam v naslednjem članku v poljudnih besedah razčleniti.

Živo naravo sestavljajo rastline, živali in žuželke ter človek. Smoter vsakega življenja pa je razmnoževanje, da se ohrani in nadaljuje rod. Vsaj živi naravi pa je skupna ena sama lastnost, da je sestavljena iz samih celic.

Celico tvorita **jedro** in gostosluzasta snov, **pratvorivo** ali strokovno **protoplazma**. Na zunanji strani je protoplazma bolj gosta, da se loči od sosednje celice. Rastlinske celice pa so obdane od izredno tanke mrenice. Kadar je celica dorasla, se razdeli na dva dela. Vsak del se samostojno razvija dalje in raste, dokler ne dozori, da se zopet razpolovi. Tako nastajajo in se razvijajo organizmi.

Da je razmnoževanje posameznih vrst zagotovljeno, je narava oblikovala dve samostojni vrsti celic, tako imenovane spolne celice. Pri jabolčnem cvetu najprej opazimo rumene prašnike. V njih se razvijajo drobcena pelodna zrnca, to je **moška spolna celica**. Pelodna zrnca so polna življenjskih sil. **Ženska spolna celica** leži v plodnici na dnu cveta. Obe spolni celici se morata združiti, da se lahko zlijeta v en skupen zarodek, iz katerega se razvije klica. Zato plodnica požene pestič z brazdo, ki lovi pelodno celico. Združitev obeh celic označujemo kot oploditev. V naravi oploditev v bližnjem sorodstvu ni zaželen, ali drugače povedano, pelod enega cveta naj ne oplodi plodnice istega cveta. Samolastno

oplojevanje je dopustno le v redkih primerih. Da se izogne samolastnemu oplojevanju, je narava izoblikovala različna pota. Čudovite oblike cvetov, različne oblike prašnikov in pestičev naj preprečujejo samolastno oploditev. Pri hruškavih cvetovih bomo naleteli na cvetove, pri katerih so prašniki dozoreli in oddajajo pelod, pestiči na istem cvetu pa še niso razviti in niso sposobni za oprashičev. V drugih hruškovih cvetovih na istem drevesu pa bomo našli razvite pestiče, njihove brazde so dozorele za oploditev, prašniki pa so še nerazviti. Precej dlje je šla narava pri mnogih rastlinah, recimo pri vrbi, kjer imajo nekatere vrbe cvetove s samimi prašniki in so njihove rumene mačice že na daleč opazne. Druga vrbova drevesa iste vrste pa imajo samo zelene mačice s samimi plodnicami. Pri taki razporeditvi spolnih celic je samo ob sebi umevno, da je potreben določen posrednik, ki spravi obe spolni celici v stik. Pri nekaterih rastlinah opravlja to nalogo veter (vetrocvetke!), pri drugih pa žuželke (žužkocvetke!). Da igra naša čebela kot socialno živeča žuželka pri oplojevanju cvetja odločujočo vlogo, leži na dlani. Najdlje je šla narava pri višje razvitih živalih, kjer je ustvarila dve povsem različno razviti bitji, samca in samico.

Spolne celice prenašajo lastnosti od staršev na potomce, se pravi, da so mnoge lastnosti dedne. Pri rastlinah so to barve cvetov, oblika rastline ali plodu, množica semen, odpornost proti bolezni itd. Pri čebelah upoštevamo rodovitnost matice, iznajdljivost za skrite paše, varčevanje z medom, majhna rojnost, odpornost proti boleznim, krotkost in še marsikaj. Pri živini gledamo na druge lastnosti, odvisno pač od vrste, ki jo gojimo zaradi določene koristi.

Da nam postane jasno, kako se prenašajo lastnosti na potomce, se moramo zateči k biologiji oplojevanja. Poglobiti se moramo v izgradnjo spolnih celic in zasledovati dogajanja v celicah pred oploditvijo in ob njej.

Kakor prej opisane celice, so tudi spolne celice sestavljene iz jedra in protoplazme. Pod povečevalnim steklom so vse celice prozorne, zato jih obarvamo, da laže prodiramo v skrivnost celic. Barvo pa sprejema le jedro, ki postane tako vidno kot temnejša lisa v protoplazmi.

Pod močnejšo povečavo se jedro pokaže, da ni enovito in strnjeno, ampak je sestavljeno iz zvitka drobnih prepletenih nitk. Te nitke so sprejele barvo in so postale vidne. Strokovnjaki jih imenujejo kromatin, po grški besedi »kromos«, kar pomeni »barva«. Ako te nitke opazujemo še pod močnejšo povečavo, ugotovimo, da so sestavljene iz krajših samostojnih delcev, ki so dobili ime **kromosomi**. Predvsem je zanimivo, da je število kromosomov pri živih bitjih iste vrste vedno enako. Vinska mušica ima v spolnih celicah vedno le po 8 kromosomov, zvonček jih ima po 12, češnja po 16, govedo ima tudi po 16 kromosomov in človek celo po 48.

Pod zelo močno povečavo ugotovimo lahko, da se kromosomov oprijemljejo izredno drobne kroglice, ki so jim dali ime **geni**. In ti geni so nosilci dednih lastnosti! Vsak teh genov lahko prenaša eno ali več dednih lastnosti na potomce. Pri oploditvi se spojita po ena spolna moška celica z eno spolno žensko celico. Če bi obdržala vsaka spolna celica celotno število kromosomov, bi se pri prvih potomcih število kromosomov podvojilo, pri naslednjih potomcih bi se početrilo in tako dalje. Tako večanje kromosomov ne bi ustrezalo razvoju, zato je narava uvrstila zanimivo redukcijsko delitev. Pri zadnji delitvi spolne celice, imenujemo jo **zoritvena delitev**, se zmanjša število kromosomov za polovico. In to tako v moški spolni celici, kakor tudi v ženski. Ob združitvi obeh spolnih celic v enotno razvojno celico, pa je karakteristično število kromosomov zopet celotno!

Oplojeno čebelje jajčece je spojitev moške dozorele spolne celice in dozorele ženske spolne celice. Zato ima dvojno ali diploidno število kromosomov. Pri matiči in čebeli najdemo torej po 32 kromosomov, pri trotu pa le 16, ker se poraja iz neoplojenega jajčeca.

Že teoretika ROBERTS in MACKENSEN sta postavila domnevo, da bi se iz oplojenih čebeljih jajčec mogli razviti troti z dvojno garnituro kromosomov. Domnevo sta sicer pozneje zavrgla, češ letalni geni v spolnih kromosomih to preprečujejo. Nista pa vedela, da se v marsikaterem panju pojavljajo oplojena trotna jajčeca. Čebelarji tega pojava niso mogli opaziti, ker čebele takoj uničijo žerke iz takih jajčec. O tem pojavu govori natančneje članek v 6. številki Slovenskega čebelarja iz leta 1966. Poljski znanstvenik profesor J. WOYKE s čebelarskega inštituta v Varšavi je v umetnem valilniku z neumornim in dolgotrajnim delom vzgojil take diploidne trote. Ti troti imajo dvojno garnituro kromosomov, se pravi, kakor matice in čebele, po 32 kromosomov. Na zadnjem kongresu Apimondije v Münchnu je pokazal in razstavil majhno družinico s takimi troti.

Nehote se vsiljuje misel, kaj bi se zgodilo, če bi normalno mlado matico umetno osemenili s semenčicami teh diploidnih trotoev? Ali bi pri oploditvi nastale triploidne čebele? Kakšne bi bile te čebele in predvsem, kakšne lastnosti bi te čebele izkazovale? Vprašanje se vidi na prvi pogled smešno, pa v resnici ni. Saj vendar vemo, da se narava včasih poigrava tudi z večploidno (poliploidno) delitvijo celic, kakor je pokazala pri velikocvetni vrtni ciniji. Strokovnjaki danes že vedo, da lahko na umeten način sprožijo poliploidno delitev celic in to tudi s pridom uporabljajo.

Pri opisu zoritvene delitve smo zvedeli, da se polovica kromosomov uniči, pri tem pa se uničijo tudi vse dedne zasnove, ki so bile priključene tem kromosomom. Doslej se znanstvenikom še ni posrečilo dognati, po kakšnih zakonih poteka izločevanje pri zoritveni delitvi. Zdi se, da je to izločanje povsem prepuščeno zgolj naključju. Tako se potem zgodi, da potomci dedujejo po očetu in po materi izredno pestro in tudi nekontrolirano mešanico dednih lastnosti, pa bodisi to v dobrem ali slabem pomenu. Pri nekaterih potomcih se lahko nabere cel skupek biološko dobrih lastnosti. V živinoreji se tak posameznik nadvse odlikuje. Pri drugem potomcu se morda zbere kopica biološko slabih lastnosti. V trdem boju življenja tak potomec kaj kmalu propade. Največ bo seveda potomcev, ki bodo imeli dedne lastnosti mešane v najrazličnejših razmerjih.

Da je temu tako, nam pričajo naši čebelnjaki. Prepričan sem, da vsakdo izmed vas na jesen vzimuje vse družine po najboljši moči in tudi vse enako. Ali je pomladni razvoj v vseh družinah tudi enak? In kako različni so šele letni uspehi, pa čeprav so družine prilično enako močne!

Kjer čebelar prepušča naravi sami, da se mlade matice nekontrolirano parijo s troti, ni čudno, da so tako velike razlike v uspehih posameznih družin. Iz dolgoletne prakse se je pri čebelarjih izcimilo spoznanje, da je na pomlad po naših čebelnjakih okoli

12 % prav dobrih družin, ki obetajo dober donos,

54 % srednje močnih družin, ki utegnejo dati primeren donos,

20 % še sprejemljivih slabičev, ker obstaja upanje, da se bodo preko leta razvili v srednje močne družine za prihodnje leto in

14 % popolnih slabičev, ki niso vredni naše oskrbe.

Sedaj pa roko na srce, ali res uničimo vse te manjvredne družine? Ali ne gojimo skritega upanja, da se bodo ob dobri paši tudi ti slabiči popravili?

In ravno taki slabiči so največja nevarnost ne samo za domači čebelnjak, ampak tudi za vso okolico! Bi morda radi vedeli zakaj? Sami dobro veste, da so troti dobrodošli v vsakem panju. Res se v slabičih izvali razmeroma malo trotov, toda ti troti kaj kmalu občutijo pomanjkanje, ker se slabiči z njimi ne ukvarjajo dovolj skrbno. Pa se kratkomalo preselijo v močnejše družine, kjer jih prav radi sprejmejo. Ob dobri oskrbi se konstitucija teh trotov kmalu popravi in lahko postanejo prav dobri letalci, ki lahko dohitijo mlado matico na prahi — in katastrofa je tu! Ti manjvredni troti so vendar nosilci kopice slabih dednih lastnosti! Zato bomo morali v prihodnje posvečati večjo pažnjo kontrolirani prahi matic.

Po mojem imamo pri nas najbolje selekcioniran čebelarski okoliš v Bohinju. Tam je živel in deloval neprekosljivi vzrejevalec plemenskih matic Jan **Strgar**. Zaradi zanesljive dednosti dobrih lastnosti plemenskih matic je zaslovel po vsem čebelarskem svetu, saj je dobival naročila od vsepovsod. Celó iz oddaljene Avstralije, kamor je pošiljal matice po avionski pošti.

Kako se je posrečil Strgarju ta neprecenljivi uspeh? Dasi je imel lastno plemenilno postajo v odmaknjeni samoti, se je hotel na vsak način zavarovati pred neljubimi presenečenji nekontrolirane prahe svojih plemenskih matic. Vedel je namreč, da so troti čistokrvni potomci svojih mater in se ne morejo zbastardirati. Vedel je pa tudi, da letijo troti zelo daleč. Zato je najprej izčistil neposredno okolico svojega vzrejevališča na ta način, da je sosednim čebelarjem prepuščal svoje prvovrstne matice za malenkostno odškodnino. V teku let je tako zamenjal vse tuje matice po čebeljakih v vsem Bohinjskem kotu. Če ni šlo drugače, je trdovratnežem zamenjal matice brez odškodnine. Tako je napravil zanesljiv okoliš iz samih potomcev svojega selekcioniranega rodu. Zato je lahko v poznejših letih sprejemal od okoliških čebelarjev vzrejevalcev matice kot čistokrvne plemenske matice!

S to ugotovitvijo ne bi hotel zmanjševati dobrih lastnosti plemenskih matic iz drugih rejnih centrov po Sloveniji. V medvojni dobi se je marsikateremu naprednemu čebelarju posrečilo, da si je s smotrno in dosledno odbiro matic vzredil odlični rod. Ti lokalni rodovi so kot le kaj prilagojeni pašnim razmeram okolja. Obenem pa izkazujejo ti rodovi odličja, ki jih doslej še nihče ni znanstveno obdelal. Zato je želeli, da bi okolja takih rejnih centrov izčistili, kot je to opravil pokojni Strgar.

Pod Zelenico že deluje plemenilna postaja, ki nam jo zaradi izredne odmaknjenosti tuji vzrejevalci matic kar pošteno zavidajo. Nadela si je blesteče ime Antona **Janše**, po našem najslavnejšem čebelarju. Toda prijatelji, tako ime obvezuje pred vso čebelarsko publiko! V prvi vrsti seveda same upravljavce te postaje, nadalje pa še vse slovenske čebelarske veljake! Zato ne vidim naloge te postaje samo v tem, da **bi obtičala na ravni zanesljive plemenilne postaje!** V tesnem sodelovanju s snujočim se Čebelarskim izobraževalnim centrom se bo postaja **morala dvigniti in izoblikovati v selekcijski center prvega reda!** S **sodobnimi prijemi pri križanju med najboljšimi družinami iz drugih rejnih centrov** je treba še **povečati in utrditi dobre lastnosti naše že doslej priznane Slovenske Karnijke.**

Mladim vzrejevalcem na pot še te besede: Težka naloga leži pred vami. Toda zavedajte se, le trdna volja in zagrizeno delo oblikujeta moč. Začrtana pot je sicer še hrapava, toda je prava in že utrta. V dosegljivi prihodnosti pa se blešči zavidljiv uspeh za napredek slovenske čebele!

Š E O T R Ž I Š Č U Z M E D O M

VALENTIN BENEDICIC

V dopolnitev prispevka o tržišču z medom, ki sem ga prikazal v marčevski številki Slovenskega čebelarja, naj navedem še nekaj podatkov o oblikovanju cen medu v naši državi in v nekaterih drugih državah Evrope.

V naši državi se oblikujejo cene blagu od gospodarske reforme dalje, zlasti za kmetijske pridelke, h katerim štejemo tudi med, po zakonitostih prostega tržišča, to je po ponudbi in povpraševanju po blagu. Naše odkupne cene medu pa so glede na nastalo situacijo na svetovnem tržišču nasplošno previsoke, da bi mogli prodati po sedanjih odkupnih cenah nabavljeni med na zunanjem tržišču po konkurenčni ceni. Zaradi tega moramo biti pripravljeni enako kakor v Zvezni republiki Nemčiji, da bo tudi na našem tržišču tendenca po zniževanju cen medu. V tem pogledu deli pač naše čebelarstvo kot kmetijska stroka z neurejenim tržiščem in cenami kmetijskih pridelkov enako usodo z drugimi kmetijskimi strokami. Situacija se bo verjetno prehodno poslabšala tudi še zato, ker bodo vsak čas začeli delovati instrumenti tržnega reda z medom članic Evropskega skupnega trga. Zato je razumljivo, da leži pri opisanih razmerah pretežna količina odkupljenega gozdnega medu, namenjenega za izvoz pri trgovskem podjetju Medex, še vedno v skladišču. Podjetju namreč nikakor ne kaže, da bi ga plasiralo po prenizki ceni, katero ta čas neizprosno diktira situacija na zunanjem tržišču.

Oblikovanje cen medu v vzhodnih državah pa je tako pri odkupu kakor tudi pri prodaji, zlasti v inozemstvu, povsem drugačno kakor na zahodu in v naši državi. Vzhodne države namreč garantirajo odkupno ceno v višini, ki je zadovoljiva za čebelarje. Regresirajo tudi ceno medu pri prodaji v inozemstvo, in sicer v taki meri, da ga podjetja lahko postavijo po smešno nizkih cenah franko meja države uvoznice. Tako je bila npr. v Romuniji leta 1965 odkupna cena 14 lejev, to je po takratnem uradnem tečaju, 1 lej = 105 S din, 1.470 S din/kg. Na avstrijsko mejo pa so ga postavili po ceni 2,30 leja, to je po 10 avstrijskih šilingov 1 kg. Ta med je prodajala avstrijska trgovska mreža na debelo po 12,50, na drobno pa po 16,50 avstrijskega šilinga/1 kg. Seveda so avstrijski čebelarji protestirali zaradi takih dumpinskih cen pri svojih oblastnih organih in tudi pri Romunski zvezi čebelarjev (Bienenvater št. 3/1965). Romunija na splošno močno podpira čebelarstvo. Zato ni nič čudnega, če se je število njihovih čebelnih družin povzpelo od 900.000 v letu 1965 na današnjih 1 milijon 200.000. Izjumno ugodnost pri izvozu medu v Zvezno republiko Nemčijo uživa Vzhodna Nemčija. ZRN namreč ne priznava Vzhodne Nemčije kot države, zaradi tega ni v ZRN zanj o carine, ki znaša sicer 30 % vrednosti uvoženega medu.

Razumljivo je, da so pri opisanih razmerah na tržišču z medom prizadeti tudi slovenski čebelarji. Razumljivo pa je tudi, da laže prenesejo tako nizke cene čebelarji tistih dežel, kjer imajo visok povprečni letni pridelek na panj. Visok povprečni letni pridelek medu namreč ni vedno in povsod rezultat visoke strokovnosti ali drugačnega načina čebelarjenja; ampak je predvsem posledica ugodnih naravnih razmer za čebelarjenje. Tako znaša npr. povprečni letni pridelek medu na panj v Canadi 44 kg, v Argentini 30 kg, v ZDA 25 kg itd. V Evropi ima za evropske razmere visok povprečni letni pridelek medu na panj 14 kg Italija. Cene medu v Italiji pa so, če izvajamo severne predele, še bolj porazne kakor v Sloveniji. Tako je bila cena medu iz letine 1964 januarja in februarja leta 1965 od 180 do 190 lir/1 kg, avgusta istega leta pa 220 do 230 lir/1 kg; iz letine 1965

pa konec leta 1965 po 210 lir/1 kg (Apiacta št. 1/1967). Dalje ima lep povprečni letni donos medu na panj 12 kg Romunija, 10 kg Avstrija; ZRN in Slovenija okrog 7 kg, ČSSR le ca. 5 kg itd.

Iz navedenih podatkov lahko ugotovimo, da nas čaka dolgotrajna borba za izboljšanje in ustalitev cene našega medu. Dalje, da moramo posvetiti več pozornosti domačemu tržišču ter z ustrezno propagando povečati porabo medu doma. Uspeh v tej borbi pa bomo imeli le, če bomo znali pridelovati kvalitetne sortne medove. Torej bo treba hkrati nujna razširiti strokovno znanje in uporabo znanja naših čebelarjev.

NUJNO O KRMLJENJU NA ZALEGO SPOMLADI

JOZE CERNEJSEK

Da se mora v avgustu krmiti za doseg večje količine mladice, za boljše prezimljenje, je že na splošno v rabi in čebelarjem znano. Drugače je to spomladi. Čas za krmljenje spomladi pa je pri nas zelo različen. V dolinah pričnemo zadnje dni v marcu in začetku aprila, ko je v gorah še sneg. Tam pričnejo šele sredi ali h koncu aprila, ker tam ni zaradi snega še nobene paše. Zato se spomladansko krmljenje na zalego ne da kar tako poenostaviti. Vsak čebelar se mora privaditi krajevnim vremenskim razmeram svojega okoliša. Imamo letine ko v dolinah lahko pričnemo že sredi marca; seveda morajo biti panji zelo dobro opaženi. Če bi kdorkoli pričel tako zgodaj krmiti, mora skrbno paziti, da panje dobro pokrije in ne razhladi! Čebelar mora po večletnem opazovanju vremena dobro vedeti, kdaj nastopi v njegovem okolišu glavna cvetna paša. Tako mora plemenjake pričeti dražljivo pitati vsaj 40 do 45 dni pred glavno pašo. V nasprotnem primeru mu krmljenje ne bi zaleгло, če bi z njim dosegel — močno in številno vojsko — šele po glavni paši. Takrat bi mu bile številne čebele le v škodo ter bi v naslednji tritedenski brezpašni dobi pomagale zaužiti vso ono količino medu, katerega so prednice nabrale. Prišle bi tako pridobljene čebele v poštev samo še za gozdno pašo, ker za cvetno bi se izvlačile prepozno.

Spomladansko krmljenje opravljamo v panjih ali zunaj čebelnjaka na prostem v iztočenih satih. Mnogi čebelarji pravijo, da je brez dvoma zunanje dražljivo pitanje boljše, ker ima to prednost, da čebele prevarimo, da je v naravi paša ter tako v silnih trumah izletavajo ter nosijo tudi obnožino. Možno je samo, da pri zunanjem dražljivem krmljenju najdejo in dobijo malenkost tudi sosedove čebele, kar pa ni vredno, da upoštevamo. Roč paša se ta čas spomladi ni bati. Uspeh pa je z zunanjim pitanjem velik in dosti boljši. Matica prične po prevari — da je zunanja paša — z ogromnim zaleganjem in nese jajčeca, da je veselje. Zgodi pa se spomladi, da se vreme naenkrat zasukne ter začne pihati ledena sapa (burja). Če pa so panji dobro opaženi, to matice prav nič ne moti! Ona zalega s polnim tempom naprej ter bodo panji pred glavno pašo tako živahni, da jo bodo lahko v polni meri izkoristile za sebe in za čebelarjev žep. Zato mora vsak čebelar dobro vedeti, v katerem letnem času njegov okoliš najbolj medij! Pozabiti pa ne smemo, da igra v aprilu in maju največjo vlogo toplo odeto čebelje gnezdo. Niti pregledi niso zaželeni, ker se z njimi zalega v teh dveh mesecih lahko prehladi. Čebele zaostanejo tako, da matica na takšen prehlad preneha leči jajčeca; pravi čebelar pa mora že s pogledom na žrelah spoznati stanje vseh svojih družin. Toplota je marca, aprila in maja zelo važna, saj ravno s pregledi panje popolnoma razhladimo; če pa prehladimo zalego, potem ni čudno, zakaj ravno spomladanske mesece odkrivamo zadnja leta največ bolezni: gnilobo, nosečo, pršico, septikemijo in druge! Še hujše bi bilo, ako bi tazkopali v hladu čebelne gnezdo z zaleženimi satniki. Pri tako predrznem posegu v čebelje gnezdo v teh hladnih mesecih ni čudno, da se je že marsikateri čebelar pregrešil zoper zakon o čebeljem življenju in da tako svojo pregreho ni mogel več isto leto popraviti v svoj prid! Navadno se zgodi, da taka družina po pregledu in prehladu ne pride isto leto več do vrhunca v svoji moči ter celo leto samo živi v škodo čebelarja. Če se pri prelaganju satov z zalego pritisne tudi matico ob jajčnike, na katerih je ravno dva meseca najbolj občutljiva, potem tak panj isto leto ni več sposoben za medišče.

Napisal sem te vrstice s prošnjo, da se oglasijo v Čebelarju še kakšni tovariši, ki so mlajši od mene. Jaz bi bil s 63-letnim vzgojevanjem naše priljubljene sivke zelo vesel, če se ob 200-letnici našega slavnega Janše, učitelja na cesarskem dvoru na Dunaju mi Slovenci zopet pokažemo na svetovni in evropski pozornici z mnogimi dopisi s svojo »Carnico«!

ČEBELARJENJE Z DVEMA MATICAMA V LR PANJIH DRAGO PREDAN

Druga zelo zanimiva posebnost, ki sem jo zasledil ob svojem jesenskem obisku v mirosanskem čebelarskem obratu, je v vzreji mladih matic in v pomnoževanju družin (razmnoževanju družin). V obratu so namreč spoznali, da z vlaganjem v prašilcih vzrejenih matic ni zadovoljivih uspehov. Domala 90 % takih matic brezmatične čebelne družine odklanjajo in jih umorijo. Vzrokov za to je več. Med poglavitnimi je dejstvo, da je v prašilčku vzrejena matica po opravljenju zalegla največ en sam sat, nakar so jo že dodelili brezmatični čebelni družini. Ko taka mlada matica zagospodari v novi družini, v kateri je, denimo, prej gospodovala in bogato zalegala dobra, visokoplodna stara matica, čebele brž spoznajo razliko. Zaradi premajhne zmogljivosti in produktivnosti jo zasovražijo, umore, in panj je spet brezmatičen.

Zavoljo tega so prešli v obratu na naravno vzrejo matic. Tudi ta postopek je na moč preprost, enostaven in vedno uspešen. Takle je: Ob drugem pregledu stojišč prve dni meseca maja ugotavljajo med drugim predvsem moč posameznih družin, **pri čemer najmočnejše delijo**. To delo opravljajo na ta način, da eno naklado, polno zalege, mladice in medu brez matice ločijo od drugih naklad, v katerih domuje stara matica, s tako imenovanim vmesnim pokrovom. Stare čebele se iz te naklade vrnejo v spodnje naklade. Na ta način so dobili iz ene dve družini, od katerih ima spodnja staro matico, vrhnjo pa je brez nje. Tu si zdaj večidel mlade čebele takoj potegnejo iz sveže zalege matičnike. V primeru ugodnih vremenskih razmer začne mlada matica v tej nakladi zalegati najkasneje že v tridesetih dneh.

Ko v avgustu pobirajo medene sate, odstranijo v panjih z dvema maticama vmesne pokrove. **Zdaj imajo v takem panju dve matici**. Če hoče družina zamenjati matico, ni nobene zapreke več; po potrebi si izbere boljšo. To je zakon samohranitve. Tista z manjšo mero zmogljivosti, taka pač, ki ji že pešajo moči, se mora ukloniti in umakniti močnejši, boljši. Kruta in neizprosna resnica. Zakon narave jo narekuje. To je naravna selekcija matic in seveda tudi čebel in ker je naravna, je tudi najboljša in najučinkovitejša. Tako poenostavljeno menijo v obratu.

Čebelarjenje z dvema maticama pa ima razen tega še dve drugi pomembni prednosti. Predvsem zavoljo tega, ker lahko na ta način pridejo po najkrajši in najpreprostejši poti do novih krepkih družin. V primeru, da je stara matica v panju z dvema maticama še dobra, je še ne bodo zamenjali, marveč bodo naklado z mlado matico enostavno postavili na novo podnico, jo pokrili z vrhnim in strešnim pokrovom, novi panj postavili na stojišče in že je tu nova družina. Ker se take operacije odvijajo prve dni junija, je še dovolj časa, da se nove družine do jeseni, do zazimljenja, dobro razvijejo. **To je najenostavnejši in najprikladnejši način večanja fonda čebelnih družin.**

Slednjič ne kaže prezreti dejstva, da s takim načinom čebelarjenja blažijo in preprečujejo nagon po rojenju, ki je sicer naravni pojav v čebelnih družinah, ki pa hkrati slabi in zavira njihov razvoj in njihovo ustvarjalno moč.

Ugotovili so tudi, da taka delitev močnih družin v nobenem primeru ne zmanjšuje proizvodnje medu in cvetnega prahu, nasprotno, donosnost takih družin je celo večja, izdatnejša. Seveda v glavni paši takih posegov ne opravljajo, zakaj v tem času je edina čebelarjeva naloga v LR, da dolaga po potrebi vedno nove in nove naklade, s čimer vzpodbuja močne čebelne družine k čim večji donosnosti.

S tem zaključujem s kratkim opisom vtisov iz mirosanskega čebelarskega obra-
ta s pripombo, da ne mislim, da bi kakorkoli skušal propagirati Langstrothov na-
kladni panj na račun odličnega in preizkušenega slovenskega AŽ panja. Tudi sam
upravnik obrata meni, da je čebelarjenje v LP priporočljivo predvsem za velike
čebelarske obrate, da pa je za čebelarje-ljubitelje slej ko prej najprikladnejši naš
AŽ panj.

MOJE IZKUŠNJE Z L. R. PANJEM

TONE NARED

Čeprav sem se že večkrat odločil, da bi tudi jaz napisal kratek članek, me
je k pisanju vendarle spodbudil poziv uredništva Slovenskega čebelarja v 2. št.,
naj bi na vprašanja, ki jih je zastavil tov. Lojze Kastelic, dali svoje pripombe tudi
čebelarji, ki so ali še čebelarijo v različnih panjskih sistemih. Ker sem eden od
teh, bi rad podal nekaj misli iz svoje prakse, ne glede na to, kaj je do sedaj
glede ustreznosti panja bilo že napisanega, pa naj bo to spodbudnega ali od-
klonilnega.

Opisati hočem dejstva, ki so plod lastne prakse.

Čebelarim 25 let, zadnji čas s približno 20 A. Ž. panji, 9 let pa še s prav
toliko L. R. panji.

Ves čas mojega čebelarjenja mi je bil in je najtrši oreh — rojenje. Poskušal
sem že vse mogoče prijeme: nastavljanje, prestavljanje, dodajanje satnic, izre-
zovanje gradilnika itd. Vendar je kljub vsemu uspeh največkrat enak ničli. Ko
sem že leta 1961 prisostvoval tečajem takratnega »Zavoda za čebelarstvo«, po-
zneje pa še »Agromelove« seminarje in predavanja, katerih predmet je bil iz-
ključno L. R. panj, sem se odločil, da ga preizkusim sam.

Ne po direktivah »Agromela«, pač pa po svoji presoji. To preizkušanje traja
torej že 9 let, izkušnje pa bi bile naslednje:

v primerjavi z A. Ž. panji so vsa opravila v L. R. panjih zelo poenostavljena,
panj lahko poljubno večamo ali manjšamo in s tem prilagajamo dejanski moči
čebelje družine; matici je normalno na voljo za zaleganje celih 20 satov v dveh
nakladah. Površina sata je le za malenkost manjša od A. Ž. sata.

V dobi največjega razvoja (maj—junij), najdem 16 do 18 zaleženih satov
pri količkah dobri matici.

Zato se ne morem strinjati s strokovnjaki, ki trdijo, da plodišče A. Ž. panja
zadostuje potrebam najrodovitnejše matice! Razumljivo je, da prav zaradi več-
jega prostora v L. R. panjih mnogo manj rojijo, čeprav to ni izključeno, posebno
če pravočasno ne izmenjujemo naklad. Kakor sem že omenil, so vsa dela v
L. R. panju zelo poenostavljena. Posebno še združevanje osirotelih ali šibkih
družin, kakor tudi narejanje rojev (seveda kdor jih želi) je prava igrača! Ker
po navadi iz prej navedenih vzrokov bivajo v L. R. panju močnejše družine, se
to odraža tudi v boljšem donosu — čeprav teh primerjav s tehtnico še nisem
delal.

Tov. Kastelic je tudi omenil katastrofo pri prezimovanju:

Pameten čebelar v času zimskega mirovanja še sinice odvrta od panjev,
nikar da bi še sam brskal v panjih, pa naj bo to A. Ž. ali L. R. panj; zato dru-
gače tudi biti ni moglo, da je do tega spoznanja prišel tudi tov. Kastelic sam.

Prezimujem le v eni nakladi, v dveh kakor nekateri priporočajo, še nisem
preizkusil; tudi zaloga 30 in več kg se mi zdi močno pretirana. Po mojih izkuš-

njah je 15 do 18 kg več kot dovolj. Prevelika zaloga je po mojem mnenju prej v škodo, kot v korist, ker poraba le ni tolikšna in bi spomladi oziroma v dobi razvoja povzročala utesnjenost.

Na omenjenih Agromelovih seminarjih so nas tudi učili, da družina najugodnejše prezimuje takrat, kadar se panj sploh ne vidi iz snega. Takega prezimovanja si jaz ne upam privoščiti! V jeseni panje stisnem, jih pokrijem s pločevino ali lepenko, med panji pa reže zamašim s steljo in pustim pri miru vse do srede aprila; če je še hladno pa še dalj, seveda izjema je kak sumljiv panj. Tako pazim L. R. panje, A. Ž. panje, katere pa prezimujem v zložljivem čebelnjaku, pa opažim s papirjem in slamnicami samo znotraj panja. Uspeh je v tem, da se v 25 letih čebelarjenja ne spomnim, da bi pokopal eno samo družino, pa naj bo to v L. R. ali v A. Ž. panju.

Če pa hočem biti nepristranski, moram opozoriti tudi na pomanjkljivosti, ki kljub vsemu le obstajajo.

Torej oglejmo si še senčno stran tega panja.

Čebelarjem, zlasti mestnim, ki so s prostorom bolj na tesnem, bo prav gotovo povzročalo preglavice, kje razmestiti 20 do 50 ali še več panjev? Vprašanje za nekatere — vredno premisleka! Razumljivo je tudi, da panj, ki je poleti in pozimi na prostem, ne bo dočakal tiste življenjske dobe, kot panj, ki je vedno na suhem v čebelnjaku. Sam skušam stvar rešiti tako, da panje večkrat prebarvam (na dve leti). Sedaj so po 9 letih še prav dobro ohranjeni. Vprašanje, ki zadeva predvsem prevaževalce. Znano je, da na normalen tovornjak lahko naložimo tudi do 90 A. Ž. panjev, panjev L. R. sistema s tremi normalnimi nakladami, pa skoraj polovico manj, kar bo ceno prevoza na panj precej podražilo. Razliko krijemo z večjim donosom, če pašo izkoristimo. Osebnost zelo malo prevažam, kolikor pa sem, nisem glede varnosti prevoza opazil nikakršnih razlik. Res pa je, da je L. R. panj za prevoz okornejši in pri nakladanju ali razkladanju človek sam res ne more kaj prida opraviti.

To bi bile v grobem moje ugotovitve pri delu z L. R. panjem, v podrobnosti se nisem spuščal ne pri pozitivnih, ne pri negativnih straneh L. R. panja.

Če bi me kdo postavil pred dejstvo: A. Ž. ali L. R. panj, bi se v mojih razmerah odločil za slednjega, predvsem zaradi časa, ki mi ga vedno primanjkuje; L. R. panj ga v primerjavi z A. Ž. panjem zahteva pomembno manj.

Dotaknil bi se še člankov, ki jih je Slovenski čebelar priobčil v preteklih letih. Imam vtis, da nekateri, sicer redki, posebno vneti zagovorniki A. Ž. panja, L. R. panja še videli niso (razen na sliki), ali pa so o njem slišali od kakšnega »faliranega« čebelarja. Nimam namena kratiti ugled našemu A. Ž. panju, vendar pa je treba prisluhniti tudi čebelarjem, ki jih je zadnje čase vedno več, ki z A. Ž. panjem, takšnim kakršen je, niso več zadovoljni, predvsem zaradi omejene prostornine.

Zdi se mi mnogo važneje, da se vsi trudimo za čistost in sloves naše kranjske čebele, kakor pa, da se prerekamo, kateri panj je najboljši. Idealnega panja ni, zato se bo ves čebelarski svet trudil še naprej iznajti kaj boljšega in prepričan sem, da bodo zanamci imeli še dovolj dela, da bodo do takega panja prišli.

To je konec koncev tudi prav, kajti nezadovoljstvo nad nečim je tista gonilna sila, ki žene tok časa naprej in mi Slovenci ne smemo biti zadnji.

Če bi se naši predniki-čebelarji zadovoljili s tem, kar so imeli, bi mi najbrž čebelarili še v kladah in ropali čebelna gnezda po drevesnih duplih.

Kakor v drugih strokah, tako imamo tudi v čebelarstvu dosti takih besed in izrazov, ki jih uporabljamo predvsem le čebelarji v svoji stroki. Te besede imenujemo »čebelarske strokovne izraze«, ki skupno z našim splošnim književnim besednim zakladom tvorijo naš »čebelarski strokovni jezik«.

Slovenski čebelarji imamo ta svoj strokovni jezik že kar lepo zgrajen. Priznanje za to gre zlasti našemu glasilu »Slovenskemu čebelarju« in njegovim urednikom, ki so vsa desetletja skrbno pazili na pretehtano, enotno in pristno slovensko izrazoslovje, ali terminologijo. Kljub temu je prav, da nas »Čebelar« od časa do časa znova opozori na to področje naše dejavnosti. Ni namreč dovolj, da imamo naše izrazoslovje prečiščeno in dograjeno temveč je važno, da se ga potem tudi **dosledno držimo**. To velja za slehernega našega čebelarja, zlasti pa velja za tiste, ki s peresom v roki bogatijo našo čebelarsko literaturo.

Ker pa se čebelarjenje z novimi izsledki in pridobitvami še vedno izpopolnjuje in ker se vsak živi jezik polagoma, vendar neprestano spreminja in razvija, se bo tudi naše čebelarsko izrazoslovje vzporedno s tem v bodoče še naprej dopolnjevalo. Dobili bomo torej še marsikatero novo besedo ali izraz, ki ga danes še nimamo, a ga bo treba prej ali slej izoblikovati.

Kako tvorimo nove besede?

Nove besede nastajajo v glavnem na dva načina :

1. Po izpeljavi:

Tej ali oni **osnovni besedi** dodamo **primerno pripono**, obrazilo ali končnico ter tako iz nje »izpeljemo« novo, drugo besedo. Takih primerov imamo v našem čebelarskem jeziku nešteto:

Čebela —

čebelar, čebelar, čebelnjak, čebelarstvo, čebelarjenje; čebelen, čebelna-no; čebelin-ina-ino; čebelji,ja,je; čebelarski,ska,sko; čebelarjev,jeva,jevo; čebelnjakov,ova,ovo itd. (Debeli tisk pokaze pripone ali obrazila)

Matica —

matičnik, matičnjak, matičnica, matičar, matičen,na,no; matičin,ina,ino; matični,na,no; matičji,ja,je.

Trot —

trotovka, trotovec, trotar; trotov, -ova, -ovo; trotovski, -ska, -sko.

Sat —

satje, satovje, satnik, (izraz »okvir« ni dober, ker je preveč splošen); satnica, (izraz »medstena« ali »umetno satje« ni dober, ker je vzet iz nemščine); satnišnica.

Ulji —

uljnjak (star pristen slovenski izraz); uljev, -va, -vo; uljnjakov, -ova, -ovo.

Panj —

panjski, -ska, -sko; panjev, -eva, -evo.

Roj —

rojiti, rojenje; izrojenec; prvi — prvec, drugi — drujec — drujček; lakota — lakotnik.

Ogrebati —

ogrebanje, ogrebalnik; ogreniti.

Prašiti —

prašenje, praha, prašilček; oprasiti — oprasitev.

Med —

medar, medica, medičar; meden, -na, -no; medenjaki; mediti, medišče, medenje; medicina.

Vosek —

voščina, voščen, -ena, -eno; voskoven, -vna, -vno (voskovne žleze).

Tako je nastalo še mnogo, mnogo besednih skupin: topiti — topilnik, čistiti — čistilnik, sipati — sipalnik, točiti — točilo, prestreči — prestrezalo (vrša) itd. itd. Naštel sem seveda le majhen delček, —samo za primero — saj bi sicer nastal iz tega spisa cel slovar. Po »izpeljavi« so oblikovali nove besede že naši pradedje ter tako skozi stoletja odlično bogatili naš jezik, ne da bi se tega zavedali. Ta način je pristno slovenski in je res v duhu našega materinega jezika.

Nikakor pa ni vseeno, kakšno pripono ali obrazilo pritaknemo tej ali oni besedi. Ne moremo torej vzeti katerekoli poljubne pripone, temveč moramo **prisluhniti čisti ljudski govoric**, ki tvori osnovo književnemu jeziku. Pripona naj se besedi res prilega, da beseda ne izzveni tuje ali prisiljeno. Glejte, marsikomu bi se morda zdela celo pridevnika »matičji« in »voskovna« precej okorna. No, pa ta dva sta še kar dobra in sta nam zaradi svojega posebnega smisla tudi potrebna. Zato sta upravičeno sprejeta v našo najnovejšo knjigo Sodobno čebelarstvo.

2. Po sestavi:

Novo besedo »sestavimo« iz dveh ali celó več besed tako, da **osnovni besedi** pride-nemo **določilno besedo**. Tako nastajajo zlasti samostalniki. Ta način pa ni ravno na dobrem glasu, ker je našemu jeziku tuj. Bolj s pridom se uporablja v nemščini (Bienenvater, Imker-verein, Mittelwand, Kunstwabenfabrik, Sonnenwachsschmelzer itd. itd.). Slovenci se takih besednih tvorb po možnosti ogiblremo, vendar pa smo v novejšem času primorani vgriz-niti tudi v te, zlasti ko gre za strokovne in znanstvene izraze. Zato nam tudi teh primerov ne manjka: Pra-živali, členo-nožci, kožo-krilci, vetro-cvetke, žužko-cvetke, smrto-glavec, čebelo-reja, medu-nosen, veie-čebelarstvo, brez-matičen, za-silni, dvo-spolni, dvo-stranski (čebelnjak), štiri-satar, brzo-parilnik itd.

O teh stvarih bi bilo še marsikaj povedati, a ne bi rad kôga preveč moril s slovnico. Zato bi rajši poudaril tole: ker so si nekatere izpeljanke takó podobne, da se utegnejo komu zdeti skoro enake, moramo dobro preudariti, kaj hočemo izraziti z eno, kaj z drugo. Na to nas je opozoril že tov. Majer v 2. številki S. Č. z odlično primero: čebelen — čebelin — čebelni — čebelji. Vsak od teh izrazov ima svojo vsebino in vsak od njih pove nekaj svojega. Včasih ima pa ena in ista beseda več pomenov, kar nam tudi pokaže navedeni primer; lahko sta dva pomena — ožji in širši, lahko je več čisto različnih pomenov. To nas ne sme motiti, saj vidimo isto v drugih jezikih. Odprí samo angleški slovar, pa boš videl, koliko slovenskih izrazov je za eno samo angleško besedo!

V izrazoslovje se je treba pač poglobiti. K temu nam lahko mnogo pripomore bogata knjiga »Sodobno čebelarstvo«, v kateri je naše izrazoslovje res vestno pretehtano. Zelo potreben pa nam je tudi čim bolj izobražen **jezikovni čut**, do katerega pa naj nas pripelje vztrajnost in iskrena ljubezen do materinega jezika.

Spomladanska resa nudi čebelarom prvo medicino

Foto: inž. Šivic

MEŠANE INFEKCIJE V LUČI ZADNJEGA MEDNARODNEGA ČEBELARSKEGA KONGRESA**DR. LEON KOCJAN****Radijsko predavanje**

Iz številnih razprav in predavanj na letošnjem mednarodnem čebelarском kongresu v Münchnu je bilo razvidno, da je od vseh živinorejskih vej čebeloreja še vedno izpostavljena raznim škodljivim vplivom. Vsako leto se pojavljajo številne infekcije in bolezni čebel in čebelje zalege, ki jih pri nas pospešujejo večkrat dolge in mrzle zime brez izletnih dni, in zgodaj spomladi slabo vreme, večkrat pa tudi nezadostno poučeni čebelar sam. Zato marsikateri čebelar z nemirom in zaskrbljenostjo pričakuje prvi spomladanski pregled, ko po dobrem zazimljenju na videz zdravih čebel ugotavlja veliko število mrtvic ali celo izumrle družine in panje, iz katerih so izletele skoraj vse čebele. Letošnjo zimo in pomlad so bile izgube posebno velike in so ponekod zdravili nose mavost, ne da bi čebele umrlih družin prej mikroskopsko pregledali in tako ugotovili, zakaj so posamezne čebelje družine izumrle. Številni čebelarji so bili prisiljeni čimprej nadoknaditi izgubo čebeljih družin; čebelarili so samo na roje, kakor so čebelarili naši predniki v svojih panjih z nepremičnim satjem. Ponekod je uspelo še pred medenjem iglavcev obnoviti vse družine in hkrati razviti tako močne družine s starejšimi čebelami, da se tudi letos pridelali nekaj medu. Skratka, pri čebelarjenju opažamo med letom veliko nihanje števila čebeljih družin.

Podobna zmanjševanja števila živali in nihanja so bila pred nekaj desetletji v vseh drugih živinorejskih panogah, ko so razne mešane infekcije, okužbe in bolezni, pogojene z nepravilno prehrano, v vlažnih, slabo zračenih hlevih, povzročale številne pogine mladih pa tudi odraslih živali. Danes takšnih izgub živali zaradi bolezni in poginov ne poznamo v nobeni živinorejski panogi več, razen, žal, samo še v čebeloreji, ne glede na to, da večina čebelarjev krmi in vzreja čebele po naj sodobnejših načinih in ne glede na to, ali so čebelje družine v AŽ panjih ali nakladah in ali čebelarimo izključno na med ali pa tudi na vzrejo matice.

Pot do takšnega uspeha, da smo ohranili živali zdrave v drugih panogah živinoreje prek celega leta, pa ni bila kratka in lahka in ne brez požrtvovalnosti samih rejcev živali. Ta napredek smo dosegli polagoma, poleg pravilnega krmljenja in oskrbovanja tudi s številnimi ukrepi za preprečevanje bolezni po navodilih in s pomočjo zdravstvene veterinarske službe. Ko so se živinorejci počasi sprijaznili z upoštevanjem odrejenih ukrepov, se niso zanašali samo na nepremišljeno dajanje zdravil po lastnem preudarku — podobno beremo zadnje čase celo pri ljudeh o »tabletomaniji«; kaže, da so tudi čebelarji zapadli neki »praškomaniji«, saj dajejo razne antibiotike v prahu in druga zdravila pri dražilnem krmljenju čebel v sladkorno raztopino, da dosežejo včasih kratkotrajen uspeh. Ta negospodarna uporaba zdravil je sicer kratkotrajen uspeh nestrokovne propagande, bodisi s tiskano ali govorjeno besedo, toda ta nepravilna uporaba zdravil, zlasti še dragih antibiotikov, pa povzroča zaradi visokih cen v zadnjih letih čebelarju v slabih letinah še večjo izgubo zaradi posledic škodljive uporabe zdravil.

Zato je razumljivo, zakaj so lani avgusta v Münchnu na mednarodnem čebelarском kongresu posvetili kar tri dopoldneve in popoldneve razpravam in predavanjem z debata mi izključno čebeljim infekcijskim, virusnim in nalezljivim boleznim, mešanim infekcijam in drugim bolezenskim pojavom pri čebelah. Na prvem sestanku novoosnovanega mednarodnega društva čebelarских patologov smo spet slišali, kako različni so uspehi zatiranja čebeljih bolezni na vseh petih kontinentih sveta. Vodstvo delavske skupnosti nemških čebelarских inštitutov je po preudarku sprejelo mnogo najavljenih predavanj o čebeljih boleznih od predavateljev iz drugih strok in jih skušalo povezati v celoto, toda ni moglo preprečiti, da na primer po predavanju o zdravljenju kuge čebelje zalege s sulfotiazolom in navideznih uspehah takšnega zdravljenja ni prišlo celo do ostrejših nasprotij v debati. Znano je namreč, da je medicinska veterinarska znanost uspešnost uničenja povzročiteljev kuge s priporočenim zdravilom že zdavnaj zavrgla. To zdravilo priporočamo šele po uničenju okuženih družin le v preventivne namene. Radikalno zatiranje kuge je možno po predhodni oceni tveganja obolelih čebeljih družin in po izplačilu odškodnine za uničene družine

s sati ter temeljitim razkuževanjem vsega čebelarškega orodja. Hkrati je tudi prepovedana prodaja okuženega medu v trgovske namene. Vsi ti predpisi so se nazadnje v praksi le uveljavili skoraj po vsem svetu kot najuspešnejši in najcenejši postopek za izkoreninjenje te edine klasične bolezni čebelje zalege. Ko je veterinarski zavod v Celju ugotovil mešano infekcijo in to sočasno okužbo satov s kugo čebelje zalege in evropsko gnilobo, se pravi, kisló gnilobo, smo lani priporočili uničenje okuženih satov. Zdravljenje kislé gnilobe z antibiotikom streptomycinom bi bilo sicer uspešno, vendar ne bi dalo nobenega jamstva, da bi z nadaljnjimi biološkimi metodami in z antibiotiki uspeli zatreti žarišče kuge.

Vsak prijavljeni udeleženec čebelarškega kongresa v Münchnu je dobil tudi obširno lično publikacijo z daljšimi ali krajšimi povzetki vseh predavateljev in z vsemi potrebnimi informacijami. V uvodni razpravi »Prispevki nemško govorečih znanstvenikov za razvoj čebelarstva« je dr. Kaeser napisal tudi razpravo »Nadzorstvo in preprečevanje čebeljih bolezni v Nemčiji«. Pojasnil je, da so šele leta 1965 za vso Nemčijo izdali enoten veterinarski zakon za zatiranje čebeljih bolezni. Že v letih 1925—1930 so posamezne nemške dežele izdale zakonske predpise za varstvo čebeljih družin proti boleznim. Ti predpisi so morali biti izboljšani na podlagi novih znanstvenih dognanj. Za čebelorejo je pojav bolezni posebno nevaren, ker se neopazno širi iz enega panja v številne druge panje, iz čebelnjaka v čebelnjak. Že zelo dolgo so se zato znanstveniki vsega sveta trudili, da bi določili potek, spoznavanje, zatiranje in preprečevanje bolezni. Novi veterinarski zakon in čebelarška praksa v ZR Nemčiji lahko sedaj uporabljata znanstvena dognanja desetletij. Čebele preiskujejo tudi v ZR Nemčiji le veterinarski zavodi, pravtako je uzakonjeno tudi v obeh sosednjih vzhodnih državah na Madžarskem in v Bolgariji, v Nemčiji pa še tudi s podporo čebelarških institutov. Edina izjema je sosednja Avstrija, in po njenem vzoru naj bi tudi pri nas preiskovali v čebelarških šolah? To naj bi bila želja večine slovenskih čebelarjev in je takšen sklep že sprejet? Naj naše čebelarje opozorimo samo na najnovejšo razpravo v 10. številki časopisa Pčelar, organa Saveza Pčelara Hrvatske in Bosne, v kateri je navedeno, da so na Hrvaškem, ko so začeli preiskovati bolezni čebelje zalege, veterinarska fakulteta in razni veterinarski zavodi na Hrvaškem in Dalmaciji šele v naslednjih letih začeli ugotavljati njeno širjenje zaradi številnih pomanjklivosti, ki so odkrito-srčno in obširno opisane na več straneh! Ker bodo naši čebelarji prihodnjo pomlad in poletje spet prevažali tja na dobre paše njihove čebele in ker se le starejši prevaževalci spominjajo raznih težav zaradi pomanjkanja potrdil o neokuženosti čebeljih družin, kakor tudi pozivov in člankov v našem Slovenskem čebelarju menimo, da se naj zaradi preprečevanja čebeljih bolezni seznanijo z njim vsi prevaževalci čebel.

Vse kaže, da smo zaradi težav, na katere naletimo pri izvajanju zakonskih predpisov, še daleč od učinkovitega načrtnega zatiranja čebeljih bolezni ne samo pri nas ampak tudi v nekaterih drugih deželah, kljub podpori vodilnih oblasti in dobrim zakonskim predpisom. A z optimizmom nas navdajajo odločitve slovenskih čebelarjev v preteklosti v mnogo težjih pogojih, ko so se krepko otresali sosednjih vsiljivih vplivov in izoblikovali trdno slovensko čebelarško organizacijo in slovenski Alberti — Žnidaršičev panj s pionirjem čebelarstva prvega učitelja na Dunaju Janšo, da bodo v prihodnosti šli svojo lastno pot, upoštevaje vedno tudi pri zatiranju in ugotavljanju čebeljih bolezni že dognane in potrjene izsledke znanosti.

Prve znanilke čebelarjeva veselja.

Foto: inž. Sivic

ZANIMIVOSTI

Na zadnjem kongresu svetovne čebelarške organizacije Apimondia v Münchnu so prebrali zanimive podatke, ki so jih razni strokovnjaki širom sveta ugotovili iz življenja čebel. Posnel sem jih iz poročil raznih čebelarških listov in jih objavljam v skrajšani obliki, ker so res zanimivi.

Poljak L. BORNUS je skozi 6 let raziskoval, kako vpliva debelina panjskih sten na razvoj, donos in na zdravje družin. Prva skupina panjev je imela tanke stene iz 32 mm lesa, druga skupina pa je imela dvojne stene z vmesnim izolirnim materialom. V vsaki skupini je bilo po 6 družin. Raziskovalec se je zanimal za naslednje podatke: poraba zimske obloge, množina zimskih mrtvic, temperatura v zimski gruči, temperatura zraka pod gnezdom preko zime in v pomladanskih mesecih, obseg zalege v teku razvoja in slednjič še letni donos. Skrbno zbrani podatki so pokazali, da je bila razlika le v porabi zimske zaloge. Družine v panjih s tankimi stenami so čez zimo porabile v povprečju po 1 kg medu več kot panji druge skupine. Ta razlika je bila posebno opazna v ostrejših zimah. V vseh drugih vprašanjih se statistično niso pokazale omembe vredne razlike.

Norvežan E. WILLUMSTAD je skozi 4 leta raziskoval, kako vpliva starost satovja na prezimovanje in na pomladanski razvoj družin. V raziskovalnem centru so imeli 30 do 45 družin. Polovica družin je vedno prezimovala na običajnem starem satovju, druga polovica pa je dobila pred jesenskim krmljenjem, se pravi, ko se je poletna zalega po večini že izlegla, same satnice, da so jih čebele morale izdelati. Raziskovalec je zasledoval naslednje podatke: upad teže od oktobra do konca marca, dviganje teže v aprilu in maju, obseg zalege in letni donos medu. V vseh teh podatkih ni zasledil nobenih bistvenih razlik. Pač pa je bila velika razlika v zdravstvenem stanju družin. Družine na novem satovju so izkazovale neprijetno manj nosečnosti kot družine prezimujoče na starem satju.

V ZDA je **E. W. HERBERT** ugotovil, da mlade čebele, ki so jih pitali samo z regra-

tovim pelodom (*Taraxacum officinale*), niso bile sposobne, da bi gojile zalego. Tudi kadar so dodajali snovi, ki običajno vzbujajo nagon za gojenje zalege, so ostale goltné žleze mehke in neproduktivne. Celo pri mešanici 49 % regratovega peloda z 51 % drugega peloda čebele niso pitale zalege. Analiza aminskih kislin je pokazala, da vsebuje čisti regratov pelod premalo Arginina, ki je potreben za gojitev zalege. Šele, ko so mladim nudili aminske kisline, ali kadar so jih pitali z mešanico peloda, v kateri je bilo pod 10 % regratovega peloda, so mladice proizvajale krmilni sok in so začele piti zalego.

Že od nekdaj iščejo znanstveniki pa tudi praktiki take snovi, ki bi pospeševale razvoj čebelnih družin. V LR Bolgariji se s tem vprašanjem ukvarja **B. MITEV**. Poskuse je opravljal s štirimi skupinami po 6 družin v 12 satnih Dadant-Blattovih panjih. Kontrolnim družinam je ves čas pokladal čisto sladkorno raztopino, pri poskusnih panjih pa so uporabljali sledeča stimulatívna sredstva: a) 1 mililiter 40 % raztopine neke snovi iz nafte, ki pospešuje rast, b) 100 ml preparata iz tkiva po **Filatovu**, c) 40 gramov giberelinske kisline. Poskusni panji so dobili najprej eno porcijo navadne sladkorne raztopine, nato eno porcijo s spodbudilom, sledili sta dve porciji običajne sladkorne raztopine in zopet porcija s poživilom. Tak red so petkrat ponovili, nakar je sledilo 7 porcij sladkorne raztopine. Postopek so nato še večkrat ponovili. Vsa tri stimulatívna sredstva so povzročala močnejši pomladni razvoj. Tako se je obseg zalege povečal za 16,20 do 28,69 %. V panjih je bilo 9,36 do 25,04 % več čebel. Donos medu se je povečal za 14,43 do 20,22 % in pridelek voska za 4,55 do 10,44 %.

V Armenski sov. rep. je znanstvenik **G. A. GRIGORJAN** s sodelavci raziskoval, katere elemente bi zasledili v pelodu in nato v čebeljem telesu. Našteli so kar 27 elementov: aluminij, baker, barij, berilij, bor, cin, cink, cirkonij, fosfor, galij, kalcij, kalij, kisik, krom, magnezij, mangan, molibden, natrij, nikel, silicij, srebro, stroncij, svinec, titan, vanadij, železo in arzen. Arzen so našli v

zelo majhni količini samo v okrožju Sevan. Kobalta v pelodu niso dobili v nobenem okrožju Armenije. V 6. okrožjih je kobalt manjkal v čebelnih telesih. Opazili pa so, da je ravno v teh okrožjih mnogo družin obolelo za gnilobo čebelje zalege, ki jo sedaj označujejo kot evropsko gnilobo. Znanstveniki so pokladali družinam žveplokisli kobalt in dosegli močnejše zaleganje matic na pomlad. Žerke in čebele so postale težje od žerk in čebel v kontrolnih panjih.

S kobaltom se je ukvarjal tudi sovjetski znanstvenik A. S. Jakovljev. V triletnih poskusih je ugotovil, da imajo družine 19

do 29 % več zalege, ko je pomladanskemu dražilnemu pitanju dodajal 4—8 mg kobalta na liter sladkorne raztopine. Pri jesenskem dražilnem pitanju je dosegel le 12,5 % večji obseg zalege. Letni donos medu se je pri poskusnih družinah povečal za 30 do 35 %. V družinah s kobaltovim dodatkom v piči so žerke sprejemale več krmilnega soka in so zaradi tega postale težje in večje. Goltne žleze teh čebel so bile bolj razvite. Nadalje so ugotovili, da so čebele stimulatивно klajo ali popolnoma porabljale ali pa so jo odložile v celico neposredno ob zalegi. S kobaltom pomešane klaje niso nikdar odlagale v medišča!

J. Mayer

MOČ CVETNEGA PRAHU

Gosta Carlsson se je rodil v mestecu Vegeholm na jugu Švedske. Ko mu je bilo 6 let, ga je prvič pičila čebela iz očetovega panja in s tem v malem dečku vzbudila zanimanje za čebelarstvo. Z 18. letom je imel že kar precej lastnih panjev. Pridno je preštudiral vsako čebelarstvo knjigo ali revijo, ki mu je prišla pod roke.

V šoli je izvedel, da je bil sestavni del stare vikinške ambrozije cvetni prah iz sateja, v članku nekega sovjetskega biologa pa je čital, da je okrog 200 ruskih stoletnikov v svojem življenju redno uživalo pelod. To ga je vzpodbudilo, da je začel konstruirati stroj za pridobivanje peloda iz cvetja. Po petih letih naporega dela, razočaranj in neuspehov je bil stroj končno izdelan in v septembru leta 1952 je z njim pridelal 1300 funtov (cca 590 kg) peloda.

Gosta Carlsson je postal čez noč bogat. Toda nesreča nikoli ne počiva in nekaj tednov kasneje mu je do tal pogorela lesena lopa v kateri je hranil stroj in ves nabrani cvetni prah. Kljub tej tragediji ni obupal in preko zime je skonstruiral nov stroj. Leta 1953 je do konca julija pridelal kar 1800 funtov (cca 800 kg) dragocenega prahu. Svoj zaklad je pokazal znanstvenikom, ki kar niso mogli verjeti, da je lahko en sam človek zbral skupaj toliko cvetnega prahu.

Carlsson je opustil službo železniškega nameščenca in ustanovil farmacevtsko firmo z imenom AB Cernelle. Sprva je svoj proiz-

vod prodajal čebelarjem in znanstvenikom za razne poskuse, kmalu pa je iznašel metodo, kako se pelodnim zrcem odstrani lupino in prodre v njihova jedra. Pelodni ekstrakt, ki ga je začel izdelovati in prodajati pod imenom Cernitin, vsebuje vse za živo bitje potrebne substance, med njimi 21 amino kislin, rastne hormone in številne vitamine. Dandanes proizvode samo njegova firma okrog 100 milijonov pelodnih tablet letno.

Številni švedski zdravniki uporabljajo proizvode iz cvetnega prahu, ki jih izdeluje firma Cernelle, za zdravljenje encefalitisa, prostate, hepatitisa, bronhitisa in skleroze. Po vsem svetu je znan primer 34-letne dansk gospodinje Jutte Elmgaard, ki so ji zdravniki napovedali samo še 4 mesece življenja. Trpela je za redko možgansko infekcijo, ki je povzročala postopno slabenje vseh njenih čutil, zlasti pa vida in sluha. Firma Cernelle je ponudila svoj preparat Cernitin VA5 in to novo zdravilo so začeli dajati bolnici v obliki injekcij. Po 4 letih zdravljenja z omenjenim pelodnim preparatom se je njeno stanje občutno izboljšalo.

Firma Cernelle ima danes v svojih skladiščih okrog 90.000 funtov (cca 36.000 kg) peloda, njenega lastnika Gosta Carlssona pa imenujejo kralja cvetnega prahu.

Po članku J. Kennerja The power of pure pollen American Bee Journal Sept. 1969.

inž. Š. F.

ZDRAVILNO DELOVANJE SUROVEGA, NEPREČIŠČENEGA MEDU

Dr. W. Peterson iz ameriške države Oklahome že deset let proučuje zdravilno delovanje surovega, neprečiščenega medu na nekatere alergije, zlasti na seneni nahod in na astmo.

Za neprečiščenega smatra tisti med, ki gre pri točenju le skozi grobo sito. V njem

je vse polno različnih vrst cvetnega prahu in delcev žitnih sneti, ki skupaj povzročajo okrog 90 % vseh alergij. S pogostim rednim uživanjem neprečiščenega medu prihajajo omenjeni povzročitelji v človekovo telo in organizem postane sčasoma odporen proti alergijam. Dr. Peterson priporoča dnevno

po eno čajno žličko medu. Pripominja pa, da mora biti med nabran v čim bližji okolici pacientovega doma.

Odkar omenjeni strokovnjak propagira za zdravljenje alergij surov med, se je po-

vpraševanje po njem zelo povečalo, čebelarji pa ga prodajajo celo po nekoliko višjih cenah kot prečiščenega.

(American Bee Journal)

inž. Š. F.

NATURIRAN SLADKOR V ITALIJI

Zveza italijanskih čebelarjev (FAI) vsako leto oskrbuje svoje člane z naturiranim sladkorjem iz treh centrov: Coma, Bolzana in Ancone. Denaturiranje se izvrši ali z okto-sanom (0,05 kg oktosana na 100 kg sladkorja) ali pa z železovim oksidom (0,25 kg oksida na 100 kg sladkorja). Cena takega sladkorja je 100 lir (2,00 din) za kilogram. Čebe-

lar mora predhodno izpolniti poseben formular, v katerem navede količino, ki jo potrebuje, in če naj se sladkor odpremi na njegov dom, nakar pošlje formular svoji organizaciji. Prevoz od centra razdelitve do doma mora seveda plačati posebej.

L'Apicoltore d'Italia

inž. Š. F.

Zanimivi podatki o čebelarstvu treh dežel

	Nemčija	Francija	Italija
prebivalcev	60.000.000	50.000.000	53.000.000
čebelarjev	126.750	110.000	75.000
panjev	1.325.000	1.000.000	750.000
proizvodnja medu v tonah	12.000	12.000	6.800
uvoz medu	45.000	5.400	1.600
izvoz medu	400	830	100
potrošnja	65.000	16.950	8.300

The Scottish Beekeeper

Tudi sodobne čebelnjake lepšajo gornje podobe. Čebelnjak tov. Šolarja iz Nemilj

OBVESTILO ČEBELARJEM!

Plemenilna postaja »Josipa Verbiča« v Kamniški Bistrici bo delovala letos od 15. maja do 31. julija.

Plemenilnike z maticami bomo v tem času sprejemali in oddajali vsako soboto od 17. do 19. ure in vsako nedeljo od 8. do 11. ure na plemenilni postaji.

Plemenilniki morajo biti sistema Zander, sicer jih ni mogoče namestiti v postajne hramčke. Za manjše število plemenilnikov ni potrebno predhodno obvestilo, ako pa želite plemeniti nad 10 matic naenkrat, nam to sporočite najmanj 10 dni prej.

Čebelarjem, ki želijo kupiti matice iz naše plemenilne postaje, so te na razpolago od 30. maja do 20. avgusta. Za število nad 5 matic pošljite naročilo mesec prej. Matice boste lahko prevzeli v času, ki je določen za sprejem in oddajo plemenilnikov, po predhodnem obvestilu z navedbo dneva in ure pa kadar želite.

Za opravevanje matic znaša prispevek 3 N din od matice. Cena matic za prodajo bo predvidoma 30 N din. Na željo bomo pošiljali matice tudi po pošti po povzetju.

Vodstvo plemenilne postaje se bo v splošnem ravnalo strogo po poslovniku plemenilne postaje »Josipa Verbiča« v Kamniški Bistrici, ki je bil objavljen v Slovenskem čebelarju št. 12, leta 1969.

Prijave in želje sporočite na naslov: Ivan Stare, Kamnik, Kovinarska 8.

Plemenilna postaja »Josipa Verbiča«
Kamniška Bistrica

ČEBELARSKO DRUŠTVO KANAL — BRDA

obvešča vse čebelarje, ki nameravajo pripeljati čebele na naše območje, da morajo to poprej sporočiti Čebelarskemu društvu Kanal — Brda, ki jim bo odredilo pasišče po pašnem katastru. Sedež novega društva je v Kanalu ob Soči.

Opozarjamo vse čebelarje, ki so v preteklih letih prevažali čebele na naše območje brez vednosti Čebelarskega društva (Kanal — Brda), da si pravočasno preskrbijo dovoljenje. Vsak prevaževalec mora predložiti spričevalo o zdravstvenem stanju čebel. Potrdilo o pregledu mora biti izdano letos spomladi. Brez dovoljenja ne sme pripeljati noben čebelar svojih čebel na naše območje. Proti kršilcem bo moralo društvo ukrepati po obstoječih predpisih.

Ti ukrepi so potrebni, da odstranimo nevarnost čebeljnih bolezni. Pripominjamo, da imamo v Brdih pršico, na kanalskem pa hudo gnilobo čebelje zalege. Zato moramo biti zelo

Čebelarsko društvo
Kanal — Brda

Čebelarsko društvo Radovljica obvešča vse člane čebelarje, da bomo pobirali voščine in vosek za izdelavo satnic dne 11. in 12. 4. 1970 od 8. do 18. ure v Radovljici, Linhartov trg šte. 1.

Tajnik:
Globočnik Franc

Predsednik:
Pohar Ivan

KUHA VOŠČIN

Trgovsko podjetje Medex ponovno prosi čebelarje, da oddajo voščine v kuho čimprej, ker se bo striktno držalo roka, objavljenega v 1. št. Slov. Čebelarja, to je 30. aprila 1970.

PREDNAČRT OSNOVNEGA ZAKONA O ČEBELARSTVU

Kot je našim čebelarjem znano, je Savez čebelarških organizacij Jugoslavije v sodelovanju s svojimi republiškim čebelarškimi organizacijami vstavil v svoj delovni program za leto 1969 med drugimi zadevami tudi izdelavo prednačrta Zakona o čebelarstvu.

Tak prednačrt Zakona o čebelarstvu za našo državo je po večmesečnem delu izdelan. Upravni odbor Saveza je na svoji seji dne 9. 12. 1969 izdelal končno redakcijo Zakona, ki ga objavljamo v čebelarških časopisih z željo, da bi nam čebelarji, strokovnjaki in pravne osebe poslale svoje pripombe in sugestije, da bi bil s končno redakcijo načrt Zakona o čebelarstvu pred sprejetjem v Zvezni skupščini čim popolnejši. Pripombe je poslati na naslov: Savez pčelarskih organizacij Jugoslavije, Borisa Kidriča 31, Beograd.

I.

Splošne določbe

Člen 1.

Čebelarstvo je kmetijska panoga izredne važnosti za rastlinsko proizvodnjo, prehrano in zdravje človeka.

Člen 2.

Pod čebelarstvom se razume gojitev čebel, proizvodnja in promet s čebelami, čebelnimi proizvodi in opremo za čebelarstvo.

Člen 3.

Ob uradnem popisovanju domačih živali se obvezno popisujejo tudi čebele. Lastnik čebel mora dati popisovalcu potrebne podatke in mu omogočiti vpogled v čebelnjak.

Člen 4.

Dohodki od čebel kot dodatne dejavnosti niso podvrženi plačilu davka.

II.

Čebelnjaki in njih namestitve

Člen 5.

Kot čebelnjak se razume po tem zakonu skupina panjev, ki so nameščeni v posebni zgradbi ali na prostem.

Člen 6.

Čebelnjaki, katerih izletna stran je obrnjena proti tujemu zemljišču ali proti javni poti, morajo biti oddaljeni najmanj 10 m od meje oziroma od roba poti, računajoč oddaljenost od žrela panjev.

Ako je na javni poti močan promet, v čebelnjaku pa je več kot 20 čebelnih družin, mora biti zaščitna ograja visoka 2 m (zid, živa meja), da deli pot od čebelnjaka in mora biti na obeh straneh za 2 m daljša od dolžine izletne strani čebelnjaka.

Manjša oddaljenost od 10 m je dovoljena v tehle primerih:

a) ako je zaščitna ograja oddaljena od žrela panja 4 m in ako je na obe strani za 2 m daljša od izletne strani čebelnjaka;

b) ko so žrela panjev proti neobdelanemu zemljišču najmanj 3 m nad nivojem tega zemljišča.

Krajevni pristojni organ lahko odredi na predlog prizadetega čebelarja ali po zaslišanju strokovnjaka za čebelarstvo ali na predlog prizadetega sosedu odstopanje od prej določenih oddaljenosti.

Ako se navedene oddaljenosti zmanjšajo zaradi premestitve javne poti, se morajo čebelnjaki premestiti po navedenih predpisih na stroške organizacije, ki je premestila javno pot.

Člen 7.

Prevaževalski čebelnjaki morajo biti postavljeni v zadostni oddaljenosti od čebelnjakov domačih čebelarjev, da se tako preprečijo škode. Treba je dodati:

— do 50 panjev čebel v oddaljenosti 300 m,

— preko 50 panjev čebel v zračni razdalji 600 m,

od najbližjega domačega čebelnjaka, ako ima ta več kot 50 panjev. Medsebojno namešča-

nje čebel na paši se mora urediti med čebelarji prevažalci tako, da je vsak čebelnjak oddaljen pred in za žrelom najmanj 200 m, od strani pa 100 m od že postavljenih čebelnjakov. O možnih manjših oddaljenostih se morajo čebelarji prevaževalci medsebojno dogovoriti.

Po končani paši mora čebelar panje odpeljati.

Člen 8.

Uporaba zemljišča, ki je družbena last, je za postavljanje čebelnjakov prosta, brez odškodnine, pod pogojem, da se pri tem ne povzroča škoda. Če se povzroči škoda, jo mora čebelar povrniti.

Za postavljanje čebelnjakov na zasebnem zemljišču je potrebno soglasje lastnika oziroma osebe, ki zemljišče uporablja, poseduje.

Soglasje lastnika oziroma posestnika more biti tudi pismeno.

Čebelar prevaževalec mora plačati:

lastniku zasebnega zemljišča, na katerega je postavil panje s čebelami za rabo zemljišča ali dobi plačilo za usluge od čebel po vnaprej sklenjeni pogodbi-sporazumu;

krajevni čebelarski organizaciji plačilo za usluge pri razporejanju panjev na paši, v kolikor je krajevna čebelarska organizacija pri tem sodelovala in ima izdelan pašni kataster.

Člen 9.

Izkoriščanje medonosnega rastlinja je prosto, brez plačila.

Člen 10.

Vse vloge, prošnje, potrdila, rešitve, zapisniki, ki se nanašajo na čebelarstvo, so oproščene taks.

Člen 11.

Čebelnih rojev se ne more prosto prilaščati. Lastnik lahko prosto spremlja roj na tujem zemljišču, mora pa dati lastniku zemlje odškodnino za povzročeno škodo. Ako lastnik ni ujel roja v 2 dneh, ga lahko na zemljišču, ki je družbena last, vzame vsakdo, na drugih zemljiščih lastnik ali koristnik.

Člen 12.

Čebelarji morajo zaradi zavarovanja čebel pred napadom tujih čebel odstraniti v lastnem čebelnjaku vse vzroke za pojav ropanja. Tujih čebel se ne sme uničevati. Ako lastnik čebel ni povzročil ropanja, lastnik napadenih čebel nima pravice do odškodnine.

III.

Zaščita čebel.

Člen 13.

Zdravstvena zaščita čebel se izvaja po odredbah Osnovnega zakona o ukrepih za napredek živinoreje in o zdravstveni zaščiti živine.

Člen 14.

Pregled čebel čebelarjev prevaževalcev je obvezen enkrat letno v času aktivnega stika čebel z okolico na stroške lastnika.

Višina odškodnine za pregled je podvržena kontroli cen.

Člen 15.

O izvršenem zdravstvenem pregledu čebel se izda lastniku pismeno potrdilo brez posebne pristojbine.

Potrdilo o zdravstvenem stanju čebel velja leto dni. To izgubi veljavnost, ako se v kraju, kjer je čebelnjak stal stalno, ali tam, kamor so čebele pripeljane, naknadno pojavi kužna bolezen čebel, ki se zatira po zakonu.

Člen 16.

Ob uporabi kemičnih sredstev za zaščito rastlinja se mora vsaka oseba, fizična ali pravna, ravnati po naslednjem:

a) prepovedana je uporaba kemičnih sredstev, strupenih za čebele, na rastlinah, dokler cvetejo;

b) ako med rastlinskimi kulturami ali pod njimi cvetejo medonosne rastline, se sredstva za zaščito rastlin, ki so strupena za čebele, ne smejo uporabljati, a manj škodljiva sredstva samo v času, ko čebele ne izletavajo na pašo intenzivno;

c) cvetoče podrastno rastlinje v sadovnjakih in sadnih plantažah se mora pravilno pokositi pred škropljenjem s sredstvi, ki so strupena za čebele. V primerih, ko to ni mogoče, se morajo obvezno o škropljenju obvestiti čebelarji na oddaljenosti 5 km od meje sadovnjaka in to 3 dni pred začetkom škropljenja;

d) za rastline, ki so oddaljene do 50 m od panja, se smejo uporabljati sredstva, strupena za čebele, pred in po cvetenju samo v času, ko čebele ne izletavajo;

e) zatiranje rastlinskih škodljivcev v velikem obsegu iz aviona ali motoriziranih naprav, se lahko vrši samo po predhodnem obvestilu lastnika čebel na območju zatiranja in na oddaljenosti 5 km izven tega območja, da je mogoče čebele pravočasno zapreti ali odpeljati. O teh zaščitnih postopkih morajo biti čebelarji obveščeni najmanj 3 dni prej;

f) stroške preselitve čebeljakov nosi izvajalec uporabe pesticidov.

Člen 17.

Industrija sadnih sokov, marmelade in slično, morajo delati v prostorih, ki so zaščiteni z mrežami in preprečujejo dostop čebelam.

IV.

Proizvodnja in promet.

Člen 18.

Pristojni organi zagotavljajo po odobreni nižji ceni nabavo potrebne količine čistega sladkorja za zimsko in spomladansko krmljenje čebel. Treba je zagotoviti do 10 kg sladkorja za zimsko in po 5 kg za spomladansko krmljenje na čebelno družino, pri čemer se dobi mišljenje Zvezne čebelarске organizacije.

Člen 19.

Čebele se lahko prevažajo z vsemi prevoznimi sredstvi samo takrat, ako so zaprte v panjih, da ne morejo med vožnjo izletavati.

Vsaka pošiljka mora imeti zdravstveno potrdilo, ki ga izdaja pristojna veterinarska služba.

Člen 20.

Prevažanje čebel na pašo je praviloma prosto. Čebele se lahko prevažajo, ako v kraju, kakor tudi v kraju, kamor se vozijo, ni kužnih bolezni čebel. Zdravstveno potrdilo mora spremljati čebele od časa odvoza do vrnitve na stalno mesto.

Člen 21.

Čebele se praviloma prevažajo ponoči. Prevoz čebel ima prednost pred prevozom neživih pokvarljivih reči in je izvzet od potno-prometnih omejitev v času turistične sezone. Pri čebelah morajo biti v času prevoza spremljevalci.

Člen 22.

Prevoz čebel na razne paše, ki ga opravljajo čebelarji nekmeti z lastnimi prevoznimi sredstvi, a jih uporabljajo izključno za prevažanje čebel, se smatrajo kot kmetijski prevozi, enako kakor da jih prevažajo čebelarji kmeti z vozili, ki jih uporabljajo le v kmetijstvu. Taki prevozi imajo pravico do ugodnosti pri nabavi goriva, plačila državnih obveznosti, taks in podobno.

Člen 23.

Čebelar prevaževalec je dolžan povrniti škodo, ki je nastala po njegovi krivdi tretjim osebam v času prevoza kakor tudi na paši.

Člen 24.

Dovoz čebel iz svoje občine v drugo občino mora čebelar prijaviti občini v roku 3 dni po prihodu. Prijava se opravi osebno ali pismeno s potrdilom o zdravju čebel.

Čebelar pušča potrdilo o zdravstvenem stanju čebel pri lastniku zemljišča, na katerem je namestil čebele, v kolikor ni stalno pri čebelah.

Na čebelnjaku mora biti na vidnem mestu nabita tablica s priimkom, naslovom in številom panjev lastnika čebel.

Občina ali krajevni urad lahko prepove namestitvev čebelnjaka čebelarja prevaževalca v primeru, ako ni prinesel potrdila o zdravstvenem stanju čebel ali kadar se je na enem mestu nakopičilo preveč čebelnih družin v smislu čl. 7.

Člen 25.

Podrobna določila o prevažanju čebel na pašo, ki so časovno in po številu omejene, npr. travniška, ajdova ali kaka druga paša, bodo izdale republike v svoji pristojnosti in po predlogu republiških čebelarских organizacij.

V.

Selekcijske postaje.

Člen 26.

Zaradi selekcije čebel domače pasme se lahko osnujejo posebne selekcijske postaje. Okoli vsake selekcijske postaje se odredi zaščitno območje.

Člen 27.

Selekcijske postaje lahko osnujejo čebelarске organizacije s sodelovanjem z znanstvenimi ustanovami, ki se bavijo z raziskavami čebel in problemi čebelarstva.

Z odločbo o osnovanju se določi tudi zaščitno območje. Odreditev tega območja izvršuje pristojni kmetijski organ občine na predlog čebelarске organizacije.

Člen 28.

Zaščitno območje zavzema prostor v premeru najmanj 5 km od čebelnjaka selekcijske postaje. Območje z gozdno čebelno pašo, kamor čebelarji redno prevažajo čebele na pašo, ne more biti proglašeno za zaščitno območje.

Člen 29.

Z normativnim aktom ustanovitelja selekcijske postaje se določi predmet in delokrog dela, kakor tudi pravice in obveznosti selekcijske postaje.

Člen 30.

Čebelnjaki na zaščitnem območju morajo obstojati le pod pogojem delovanja selekcijske postaje.

Na predlog ustanovitelja selekcijske postaje se morajo čebelnjaki, ki ne prevzamejo pogojev gojitve selekcijske postaje, odseliti s čebelami iz zaščitnega območja v roku 30 dni po preglasitvi zaščitnega območja.

Odločbo o prisilni odselitvi čebelnjaka po predhodnem odstavku izda organ uprave za kmetijsko inšpekcijo pristojne krajevnne občine.

Člen 31.

Promet s čebelami in čebelnimi proizvodi je prost ob upoštevanju odgovarjajočih predpisov.

VI.

Čebelarске organizacije.

Člen 32.

Čebelarске organizacije so lahko društvene in gospodarske.

Člen 33.

Vsaka čebelarска organizacija določa s svojim normativnim aktom svoj delokrog dela in dejavnosti. S pravili ali drugim normativnim aktom se lahko predvidi in določi, da čebelarска organizacija lahko osnuje svoje prodajalne za promet čebelnih proizvodov, sladkorja za prehrano čebel, sredstev za zdravstveno zaščito čebel, čebelarсkega orodja, pribora in opreme.

Ravno tako čebelarска organizacija z normativnim aktom določa, da se lahko preko svojih obratov-prodajaln-odkupnih postaj, bavi z odkupom čebelarских proizvodov od vseh čebelarjev proizvajalcev, s katerimi sklepa pogodbe o poslovnem sodelovanju in proizvodnji čebelnih proizvodov v cilju pospeševanja proizvodnje in prometa teh proizvodov.

Člen 34.

Čebelarска organizacija s svojim normativnim aktom — statutom — utrjuje organizacijo, organe upravljanja in kolegialne in druge izvršne organe po svojih potrebah po načelih samoupravljanja.

VII.

Nadzorstvo.

Člen 35.

Nadzorstvo nad izvajanjem odredb tega zakona in predpisov, izdanih na njega podlagi, ki se nanašajo na proizvodnjo in promet s čebelami in čebelnimi proizvodi, razen odredb o zdravstveni zaščiti, vršijo organi, pristojni za posle kmetijstva, sanitarne in tržne inšpekcije.

Člen 36.

Nadzor nad izvajanjem odredb o zdravstveni zaščiti čebel in drugih predpisov, izdanih na podlagi Zakona, ki se nanašajo na zdravstveno zaščito čebel in kontrolo sredstev za zaščito čebel, vršijo organi, pristojni za posle veterinarske in kmetijske inšpekcije.

Člen 37.

Inšpekcije iz čl. 35 in 36 tega zakona se opravljajo po načelih in odredbah Osnovnega zakona o ukrepih za napredek živinoreje in zdravstveni zaščiti živine.

VIII.

Čebelarски izvedenci.

Člen 38.

Zvezni izvršni svet imenuje na predlog Zveze čebelarских organizacij Jugoslavije in po predhodnem zaslišanju Zvezne gospodarske zbornice čebelarске izvedence iz vrst strokovnjakov za čebelarstvo.

Čebelarски izvedenci imajo pravico na povračilo učinkovitih izdatkov v zvezi s svojim delom. To povračilo plača oseba, na katere zahtevo je bilo izdano izvedeniško mnenje.

IX.

Kazenske odredbe.

Člen 39.

Z denarno kaznijo 100 do 500 din se kaznuje fizična ali pravna oseba za prekršek:

a) ako postavi čebelnjak v nasprotju z določbami čl. 6 in 7 tega zakona;

- b) ako prevaža čebele v nasprotju z določbami čl. 19, 20 in 21 tega zakona;
 - c) ako ne odpelje čebel iz zaščitnega območja plemenilne postaje v roku, ki je določen s tem zakonom — po razglasitvi zaščitnega območja;
 - d) ako se na čebelnjaku, ki je zaščitnem območju, tudi po njega proglastitvi ne izvedejo pogoji poslovanja selekcijske postaje;
 - e) ako ravna v nasprotju s čl. 17 tega zakona.
- Za prekršek iz predhodnih odstavkov se kaznuje tudi odgovorna oseba v delovni organizaciji.

Člen 40.

Z denarno kaznijo v znesku 1.000 do 10.000 din poleg povrnitve škode oškodovancu, se kaznuje vsaka fizična ali pravna oseba, ki uporabi kemična sredstva za zaščito rastlin v nasprotju z določili čl. 16 tega zakona, a v težjih primerih je fizična oseba lahko kaznovana tudi z zaporom enega meseca.

Za prekršek iz prednjega odstavka se kaznuje tudi odgovorna oseba v delovni organizaciji ali drugi pravni osebi.

X.

Prehodne in končne določbe.

Člen 41.

Razen primerov, ki so navedeni v Zakonu, da spadajo v pristojnost republik, izdajo republike predpise tudi o sledečem:

1. Zaščita medonosnih rastlin,
2. uporaba družin za opravljanje entomofilnih rastlin,
3. pospeševanje čebelarstva po čebelarških organizacijah in znanstvenih ustanovah,
4. zagotovitev sredstev za pospeševanje čebelarstva in izobraževanje čebelarjev,
5. formiranje komisije za čebelarstvo pri republiških gospodarskih zbornicah,
6. prirejanje tečajev za preglednike čebel,
7. republike morajo izdati bližje predpise za delo čebelarških izvedencev v okviru svoje pristojnosti in
8. z uveljavljanjem tega zakona prenehajo veljati zakoni, ki urejajo materijo tega zakona.

Člen 42.

Ta zakon stopi v veljavo po 8 dneh od dneva objavljenja v Službenem listu SFRJ.

Pripombe k prednačrtu pošljite ZČDS do 30. 4. t. l.

Z OBČNEGA ZBORA ČEBELARŠKEGA DRUŠTVA BELE KRAJINE ČRNOMELJ

Čebelarско društvo Bele krajine Črnomelj, je imelo svoj redni letni občni zbor dne 25. januarja 1970. Občnega zbora se je udeležilo lepo število čebelarjev, med njimi tudi mladi čebelarški kader. Prisoten je bil Boris Modrijan, zastopnik Čebelarške zveze Slovenije iz Ljubljane in ing. Malka Štefanič, inšpektorica za kmetijstvo in gozdarstvo Skupščine občine Črnomelj. Občni zbor je vodil društveni predsednik Ivan Biček. V svojem obširnem poročilu je prikazal delo upravnega odbora, v preteklem letu. Ugotovljeno je bilo, da nekatere čebelarške družine ne opravljajo dela tako, kakor bi morale. Sprejeli so sklep, da se mora v prihodnje poslovanje tudi teh družin izboljšati. Iz poročila je bilo tudi razvidno, da so člani

Čebelarške družine Vinica zbrali s prostovoljnimi prispevki 11.000 S dinarjev za gradnjo ČIC »Antona Janša«.

Nadalje so ugotovili, da je upravni odbor poskrbel, da so belokranjski čebelarji pravočasno prejeli sladkor za prezimovanje čebelnih družin, za kar se je zahvaliti Trgovskemu podjetju MEDEX Ljubljana. Sladkor je bil dodeljen po predloženem seznamu Čebelarškega društva Črnomelj, ni pa bil pravilno razdeljen. Čebelarška družina Semič bi morala 2.000 kg sladkorja odstopiti Čebelarškemu društvu za čebelarje Črnomelj okolica in Dragatuš; ker pa tega ni storila, so nekateri čebelarji morali sladkor za prezimovanje svojih čebelnih družin nabaviti v trgovinah po maloprodajnih cenah, čeprav

so redni večletni člani čebelarске organizacije. Čebelarška družina Semič pa je sladkor razdeljevala tudi nečlanom. Na občnem zboru so sprejeli sklep, da se v pr.hodnje to ne sme več dogoditi in da morajo člani upravnega odbora Čebelarškega društva Črnomelj razdelitev sladkorja kontrolirati. Sladkor, katerega dobavi čebelarška organizacija, naj dobijo samo člani čebelarških družin, odnosno Čebelarškega društva. Nabavna cena sladkorja v preteklem letu je bila 1,80 dinarjev v skladišču Trgovskega podjetja MEDEX, Ljubljana. Upravni odbor Čebelarškega društva Črnomelj je za prevoz in delo določil 0,12 dinarjev, tako da se je cena sladkorja dvignila na 1,92 dinarjev.

Sklenjeno je bilo, da bo čebelarško društvo organiziralo v tekočem letu čebelarško predavanje na območju občine Metlika. Kraj in dan bo naknadno določen.

Člani so nadalje sklenili, da bodo postavili tri opazovalne postaje za ugotavljanje medenja in o tem seznanjali članstvo.

Določili so enotno članarino za vse članstvo čebelarških družin odnosno Čebelarškega društva Bela krajina Črnomelj in to letno din 5. Čebelarške družine bodo 50% članarine odvajale Čebelarškemu društvu Črnomelj, ostalo pa bodo pridržale za svojo uporabo.

Izvoljen je bil 13-članski odbor društva, ki se bo konstituiral na prvi odborovi seji.

Biček Ivan

NA OBISKU PRI NAJSTAREJŠEM ČEBELARJU Č. D. POSTOJNA JANKO SEVER

Že na prejšnjih občnih zbiorih Čebelarške družine Košana so tamkajšnji čebelarji izjavljali, da naj bi bil en njihov občni zbor na Suhorju, pri njihovem najstarejšem članu Vinku Vovku in to zato, ker se Vovk zaradi starosti ne more udeleževati občnih zbiorov te družine, ki so po navadi v Gornji Košani. Na lanskem občnem zboru te družine je bilo dokončno sklenjeno, da bo prihodnji občni zbor na Suhorju.

ČD Košana je sklicalo občni zbor za nedeljo dne 11. januarja t. l. ob 11. uri. Zaradi strme, slabe in poledenene ceste, ki pelje na Suhorje, smo bili v dvomu, da bomo prišli v vas z avti. K sreči je dež odjužil led na cesti in tako smo prišli brez večjih težav na Suhorje.

Ustavili smo se na dvorišču urejenega gospodarskega poslopja, pred vstopom v hišo nas je čakal najstarejši član našega društva Vinko Vovk in nam zaželel dobrodošlico.

Do tega trenutka Vovka nisem poznal, predstavljal sem si ga kot starčka, ki mu je zapeček najljubši. Toda takoj ob seznanjanju in stisku roke sem menjal predstavo. Pred nami je stal mož, ki mu malo manjka do devetih križev, živahen in bister, kar smo še posebno ugotovili ob kramljanju o najrazličnejših dogodkih iz preteklosti, začetnih let njegovega čebelarjenja (leta 1908), nakupa prvih dveh AŽ panjev pri Žnideršiču v Ilirski Bistrici istega leta. Povedal nam je tudi, da je že od leta 1908 stalni naročnik Slovenskega čebelarja in ga tudi še sedaj vsak mesec željno pričakuje.

Na predlog ČD Košana je upravni odbor DČ Postojna odlikoval Vinkota Vovka z redom A. Janše III. stopnje, katero mu je izročil dr. Bratina, kot priznanje za skoro sedemdesetletno ljubezen do čebel, katerim še danes kljub visoki starosti posveča enako skrb kot v mladosti.

Nato smo si ogledali Vovkov čebeljak, kjer je v lepo urejenem prostoru nastanjenih štirideset čebeljih družin.

Ob slovesu od gostoljubne Vovkove družine smo obljubili, da bomo še prišli na obisk, če prej ne, pa za gotovo, ko bo Vinko Vovk praznoval devetdesetletnico življenja, kar mu od srca želimo.

VABIMO NA IZLET

Čebelarška družina Ljubljana bo priredila dne 10. maja t. l. prijeten in poučen enodnevni izlet v Beneško Slovenijo. Obiskali bomo Beneške Slovence v Čedadu in Tarčentu.

Ogledali si bomo znamenito staro cerkev na Stari Gori in slovito Landarsko jamo s kapelo.

Peljali se bomo skozi Logatec, Col, Ajdovščino, Šempas, Gorico, Oslavlje, Krmin, Čedad, S. Pietro, Tarčent in čez mejni prehod Robič v Kobarid, Vrsno (rojstni kraj Simona Gregorčiča), Tolmin, Most na Soči, Bača, Idrija, Hotederšica, Logatec, Ljubljana.

Cena za tiste, ki imajo svoj potni list 43,00 din, za druge pa preskrbimo kolektivni potni list po 57,00 din.

Odhod iz Ljubljane ob 5.30 in ob 6.30. Vrnitev predvidoma ob 9.30.

Vljudno vabimo čebelarje in njihove prijatelje, da se tega zanimivega izleta v čim večjem številu udeležite. Podrobní opis izleta lahko dobite na Zvezi čebelarskih društev.

Prijave pošljite najkasneje do 10. aprila v pisarno Zveze čebelarskih društev, Cankarjeva 3.

Čebelarška družina Ljubljana

OBČNI ZBOR LJUTOMERSKIH ČEBELARJEV

V nedeljo, 22. februarja je bil v Ljutomeru občni zbor čebelarjev društva Ljutomer. Navzočih je bilo preko 70 čebelarjev; to so bili povečini kmetski čebelarji, kar je toliko bolj razveseljivo, da se čebelarstvo po naših vaseh zopet poživlja. Med čebelarji jih je bilo mnogo iz sosedne Hrvatske, ki so že vsa leta včlanjeni v Ljutomeru.

Tako se ustvarja tesno sodelovanje s Hrvati, ki imajo enake težnje kot slovenski čebelarji. Čebelarji so se uvodoma posvetili 25-letnici naše države, ter prikazali uspehe dela od osvobojenja do danes. Analizirali so svoje uspehe v teh 25 letih, zlasti še, ker je bilo potrebno organizacijo po osvobojenju postaviti ponovno na noge ter razviti čebelarstvo, ki ga je okupator skoraj popolnoma opustošil in požgal. V tem smislu so bili tekom 25 let doseženi lepi uspehi, ki prekašajo glede organizacije in vsebine dela prilike v stari Jugoslaviji. Ob tej priložnosti so tudi sprejeli sklep, da dosedanjemu predsedniku za 25-letno predsednikovanje podelijo diplomsko častnega predsednika in predlagajo Zvezi čeb. društev še nove predloge za odlikovanje zaslužnih čebelarjev.

Kljub nezadovoljstvu pri delitvi sladkorja v Ljubljani, se je število članstva glede na prejšnje leto še povečalo; čebelarji pač zapajo svojemu društvu, da bo izvajalo

načelo, da so čebelarji tudi na periferiji naše domovine potrebni skrbi in pomoči.

Glede dela v preteklem letu so ugotovili, da so se mesečno sestajali, govorili o širjenju medovitih rastlin, o škropljenju sadnega drevja s strupenimi škropivi, ki povzročajo izgube čebelarjem. Daljša razprava je bila o ukrepih za zatiranje čebeljih bolezni in preventivnih ukrepih, ki bi jih moral nekdo financirati, ker društvo ne more. Glede strokovnega usposabljanja čebelarjev je v minulem letu bilo eno predavanje, v prihodnjem naj bi bila tri v čebelnjakih kot praktična opravila za začetnike, eno pa na nekoliko višji ravni za izkušene čebelarje. Društvo bo tudi v prihodnje zbiralo med, je pa odkupna cena proti prodajni ceni v trgovini mnogo prenizka. Društvo, se bo tudi dalje trudilo, da neorganizirane člane vključi k sodelovanju, ker le pri teh je čebelarjenje na zelo nizki stopnji, tudi v kvaliteti pridelka zaostajajo.

V počastitev 25 obstoja naše države so čebelarji sklenili, da bodo z enakim članom kot leta 1945, ko ni bilo čebelarske organizacije in so bila skoraj uničena čebelarstva, nadaljevali delo za prospeh te gospodarske panoge in čebelarske organizacije.

J. Belec

ANTONIJA DIVJAK

Nismo še pozabili našega čebelarja Antona Divjaka, ki je umrl 13. 10. 1968 in zapustil svoje priljubljene čebelice.

Toda čebelice niso bile zapuščene. Za nje je prevzela skrb njegova zvesta pomočnica in žena Antonija Divjak. Bila je le leto dni mlajša od svojega mo-

ža, saj se je rodila 15. 4. 1897.

Da bi si povečala znanje o vzgoji in negi svojih varovank, se je redno udeleževala vseh sestankov in prdavanj. Dne 22. novembra 1969 je naša družina imela občni zbor. Na njega se je z veseljem odpravila pokojna Antonija. Toda v Hoče ni prišla, ker je postala žrtev prometa. Njene poškodbe so bile tako hude, da je po šestih dnevih umrla.

Z njo smo izgubili vzorno in zvesto članico naše družine.

Ohranili jo bomo v trajnem spominu.

Kljub dvojni izgubi gojitelj čebelice ne bodo osamljene. Njiju vnuk bo nadaljeval delo, ki sta ga začela in vodila pokojna Antonija in Anton Divjak.

Na njeni zadnji poti jo je spremljalo mnogo prijateljev in znancev. Velika je bila tudi udeležba čebelarjev. Naša družina ji je v slovo položila venec na grob.

Zvesti članici želimo, da bi ji bila lahko slovenska zemljica.

Čebelarstva družina
HOČE

FERI KOVAČIČ

Dne 15. avgusta 1969 smo pokopali na sorškem pokopališču Ferija Kovačiča, ki je dva dni prej padel v vodo, ko je ob potoku grabil otavo, pa mu je spodrsnilo. Utopljajočega so sicer rešili iz vode, mu pomagali z umetnim dihanjem, a med prevozom v bolnico je umrl.

Rojen je bil 9. 3. 1910 v Rakovniku pri Medvodah. V mladosti se je izučil za tesarja. S čebelami se je začel ukvarjati že v zgodnji mladosti in bil med ustanovitelji sorške čebelarstva družine. Že v pripravljalnem odbo-

ru je opravljal funkcijo predsednika in potem je bil tudi v družini predsednik dobrih 30 let (od 1937 do 1968). Dolga leta je bil tudi delegat in se je vseh čebelarstvih prireditvah z vno udeleževal. Zato nas je njegova tragična smrt tem bolj prevzela. Vsi čebelarji sorške družine pa bomo navdušenega čebelarja in prvega predsednika ohranili v trajnem spominu.

Čebelarstva družina Sora

JOŽEF RODIGA

Zopet je nepričakovano zamahnila smrtna kosa in nam vzela iz Čebelarstva društva Ljutomer zvestega člana, Jožefa Rodiga. Rojen je bil 2. marca 1910 v župniji Središče. Od tam se je priženil na Kog. Prekratko življenje mu ni bilo rožnato. Izučen je bil čevljar. Že mlad je bil

mojster in kot tak je izučil večje število tega naraščaja. Skoraj vsi njegovi učenci so tudi postali čebelarji, saj je navadno vsakemu podaril roj in znanje za začetek.

Druga svetovna vojna ga je kot zavednega in dobrega Slovenca pognala s posestva z družino vred v internacijo. V tem času mu je vojna vihra iz lepega obsežnega doma napravila razvaline in pogorišče. Enaka usoda je v tem kraju doletela večino stanovanj in poslopij.

Po vrnitvi iz internacije je obnovil poslopje in drugo. Med tem je tudi obnovil čebelnjak in čebelarstvo. Vsi ti napor in internacija so zrahljali zdravje. Kljub temu je delal do zadnje ure.

Usodnega dne 11. 12. 1969 je še ves dan na svojem rojstnem domu pospravil sneg s strehe in dvorišča. Ko je prišel zvečer domov, je ženi še pomagal opraviti živino. Nič posebnega sluteč je sedel v kuhinji, se poigral z vnučkom; nato mu je igračka padla iz rok in naš Jožko Rodiga se je zgrudil na pod in obležal mrtve.

Nad vse veličasten sprevod od doma na pokopališče k sv. Bolfenku na Kogu je pokazal, kako si, dragi Jožko, bil spoštovan in priljubljen.

Na zadnji poti so pokojnika spremljali še domači gasilci; bil je tudi član tega društva.

Anton Topolovec

JOŽE GORŠE

Pokopali smo ga konec decembra na Žalah v Ljubljani. Pokojni se je rodil l. 1903 v Dolenji vasi pri Ribnici. Kot kmet in obrtnik je začel čebelariti z 18. leti, najprej s kranjiči, potem smo z žnidarski vse do druge vojne, ko so mu Italijani in domobranci uničili vse do zadnje čebele.

Kot napreden in zaveden Slovenec se je že v letu 1941 pridružil osvobodilnemu gibanju; bil je prvi aktivist in terencec, v njegovi hiši so se zbirali prvi aktivisti in prvi partizani. Po zaslugi domačih izdajalcev so ga skupaj s sinom odpeljali na Rab. Bil je tudi edini, ki mu je bila vsa družina v partizanih, žena in trije sinovi, od katerih je najmlajši dal življenje za svobodo. Na Rabu je pričakal kapitulacijo Italije, se vključil v Rabsko brigado in partizanal kot komisar poročnik. Za svoje delo je dobil pet odlikovanj. Po vojni se ni vrnil domov, služboval je po raznih krajih v T.N.Z. Zadnjih petnajst let je bil upravnik državnega posestva na Rogozi pri Mariboru; kot zelo vesten in skrben je bil odlikovan z redom dela za zasluge za narod. Tam si je nabavil čebele, jim posvečal vsak prosti čas in skrbel zanje. Leta 1968 je prejel red Antona Janša, ki mu ga je podelilo čebelarstvo društvo Maribor. Svoje čebele je zapustil svojemu sinu. Naj po svojem trudopolnem delu počiva v miru. Čebelarji ga bomo ohranili kot dobrega tovariša in požrtvovalnega čebelarja v lepem spominu!

Fran Gorše

KAROL HENIGMAN

Kruta in neizprosna bolezen je iztrgala za vedno iz vrst čebelarjev izpod roških gozdov tajnika čebelarke družine Dolenjske Toplice, Karla Henigmana.

Ljubezen do čebel ga je navdušila, da si je po vrnitvi iz internacije nabavil prve družine in postavil vzoren čebelnjak. Strokovno znanje je črpal iz Slovenskega čebelarja in strokovne čebelarke literature. Dobrodošel pa mu je bil tudi vsak nasvet, ki ga je dobil od čebelar-skih strokovnjakov, ko so prihajali v Toplice na zdravljenje in zahajali k njegovemu čebelnjaku.

Imel je največ zaslug, da se je ustanovila Čebelarstva družina Dolenjske Toplice. Ves čas je bil tudi njen tajnik. Skrbel je za strokovno vzgojo čebelarjev, zato noben občni zbor ni mnil brez strokovnega predavanja. Čebelarji bomo težko našli tako skrbnega tajnika in bo nastala v čebelarški družini velika vrzel. Nam čebelarjem pa bo ostal v najlepšem spominu.

S. Fabijan

FRANC PAVLIČ

Po dolgi bolezni je zapustil družino naš član Franc Pavlič, p. d. Banen.

Rojen je bil 8. 10. 1902 in je dosegel starost 67 let. Čebelariti je začel leta 1916, torej 14 let star in čebelaril do svoje smrti, lani novembra. Ostal je zvest član čebelarški družini ves čas svojega čebelarjenja. Bil je večkrat odlikovan, nazadnje z redom Antona Janše III. stopnje.

Pokojni je bil tudi predsednik družine od leta 1947 do 1950.

Čebelarji ga bomo ohranili v najlepšem spominu.

Čebelarstva družina
Lovrenc na Pohorju

PUSTOVRHOVEMU OČETU V SPOMIN

Lani decembra je umrl najstarejši član ČD Dolomiti — Franc Malovrh iz Setnice pri Polhovem gradu.

Spet je smrt posegla v naše vrste in spet je moral gospodar zapustiti svoje varovanke. Moral jih je zapustiti, kljub načrtu, ki mi jih je, še nedolgo tega, pravil. Zapustiti jih je moral, kljub želji, da bi spomladi z enakim veseljem kot vsako leto, gledal, kako njegove varovanke s svojo neutrudnostjo naznanjajo, da je spet prišel njihov in njegov čas.

Kdo si pravzaprav bil, kaj si mi pomenil, da ti pišem v slovo?

Bil si eden tistih preprostih, a zdravega razuma in treznih misli polnih hribovskih ljudi, ki jih srečujem, kadar hodim po vaših čudovitih hribih. Tvoja umirjena govorica, tvoj polni, gromki smeh in tvoja pripravlj-

nost pomagati kjerkoli in kadarkoli, sta me osvojila takoj prvi hip, še preden so naju tesneje povezale čebele. Vselej, kadar sem te obiskal, si mi povedal kaj zanimivega in koristnega. Še posebno lep spomin pa imam na dan, ko sem te zadnjič videl. Kot navadno, si me tudi takrat peljal k tvojim varovankam. Po načinu, kako si govoril o njih, sem spoznal, da ti veliko pomenijo. To je bilo videti tudi iz tega, kako skrbno si jih pripravil na zimo. »Da bodo spomladi lahko dobro začele«, si mi dejal. Začele bodo, toda ti, ki si za to poskrbel, jih ne boš mogel videti. Nekako hudo mi je ob misli na to, zato, ker nisi bil le najstarejši čebelar v naši družini, niti samo čebelar, od katerega sem zvedel marsikaj koristnega — bil si predvsem človek. Plemenit, nečističen, preprostega in vendar tako zrelega razuma; skratka, bil si človek, ki jih dandanes še kako potrebujemo. In to ne samo čebelarji! Prav zato, tvoji najbližji niso edini, ki jim je žal, da te ni več.

V miru uživaj svoj zasluženi, a vendar dosti prerani počitek.

Slavko Suhodolc
Dobrova pri Ljubljani

JOŽE SEL

Dne 23. 2. 1969 smo na pokopališču v Hočah pokopali ustanovnega člana Čebelarke družine Hoče, ki je bila osnovana leta 1924. Pri tem je bil izvoljen za prvega tajnika te družine. Vzorno je vodil tajništvo in še blagajniško poslovanje.

Za vse to poštrevnovalno delo je dobil več priznanj in pohval. Z redom III. stopnje »Antona Janše« je bil odlikovan 15. 4. 1967. Zaradi preobremenjenosti na svoji kmetiji je gojil le manjše število čebel.

Pokojni Jože se je rodil v Bohovi dne 5. 4. 1904. Kot odličnjak na osnovni šoli v Hočah in željan po večji znanstveni razgledanosti, je študiral na klasični gimnaziji v Mariboru vse do 7. razreda. Šolanje je prenehal zaradi prevzema posestva. Ker je bil vsestransko razgledan in prirodno nadarjen, je sodeloval, oziroma bil član vseh obstoječih društev v svoji bližnji okolici.

Dragi Jože, Tebe ni več med nami. Čeprav smo videli, da Ti v zadnjem času zdravje ni najboljše, si nismo mislili, da Te bo kruta smrt iztrgala iz naših vrst. Bil si eden najzaslužnejših članov naše družine.

Bil si reden naročnik »Slovenskega čebelarja« ter nisi zamudil niti enega sestanka ali predavanja. Ne samo tu, tudi drugod si iskal znanja za svoje čebelarjenje in to največ v strokovnih revijah in knjigah.

Obljubljamo Ti dragi Jože, da bo Tvoje ime vidno zapisano v naših knjigah, pa tudi v naših srcih.

V imenu Čebelarke družine Hoče se Ti najlepše zahvaljujem za vse Tvoje plodno delo, katerega si opravljal brez sebičnosti. Naj ti bo lahka domača Slovenska zemlja, katero si tako zelo ljubil. V njeno okrilje izročamo Tvoje izmučeno truplo.

Slava Ti!»

S temi besedami se je od pokojnega Jožeta Sela poslovil ob odprtem grobu predsednik naše družine tov. Alojz Greif. Z Jožetom Selom smo v letu 1969 izgubili že drugega člana naše družine.

Čebelarška družina
HOČE

JAKOB VIRJENT

Preteklo bo štiri mesece, odkar se je poslovil od svojih čebelic in naše čebelarke družine naš predsednik in navdušen čebelar Jakob Virjent. Po kopali smo ga v začetku novembra lanskega leta na vranskem pokopališču.

Rodil se je v Zgornji Tuhinjski dolini, kjer je pričel čebelariti že kot šolarček. Pred 50 leti se je preselil na Vransko, kjer si je ustvaril svoj dom in izvrševal čevljarsko obrt.

Bil je vzoren čebelar in od blizu in daleč so čebelarji hodili k njemu po nasvete in pomoč; posebno čebelarjem začetnikom je bil desna roka. Bil je predsednik naše družine skozi 23 let, član čebelarke organizacije in naročnik Slovenskega čebelarja pa od otroških let.

Z žalostnim srcem so se vranski čebelarji poslovili od našega dobrega in vzornega čebelarja. Svetel spomin nanj bo ostal vedno med nami. Vselej mu bomo hvaležni za njegovo delo in zgled.

Slava njegovemu spominu!

Čebelarška družina
VRANSKO

»V Čebelarški družini **Dolomiti** (prej Polhov Gradec) je ob koncu minulega leta navčerkar dvakrat zazvonil. Najprej se je po težki bolezni, vendar mnogo prezgodaj, za vedno poslovil **Andrej Rozman**, doma iz Gaberij pri Dobrovi, kmalu zatem pa nas je povsem nepričakovano zapustil še starosta naše družine **Franc Malovrh** iz Črnega vrha pri Polhovem Gradcu, čebelarški praktik s skoraj 50-letnimi izkušnjami.

Sicer pa sta bila oba nadvse aktivna in prizadevna člana naše družine in bomo njuno izgubo še dolgo čutili.

Viktor Majdič

SPOMINU ING. JORDANA

Zvezo avstrijskih čebelarjev je zadela težka izguba. Letošnjega 9. januarja je za vedno zatisnil oči vladni svetnik ing. Roland JORDAN. Po polomu druge svetovne vojne je dobil zavetišče v republiki Avstriji, kjer mu je vlada kot čebelarskemu izvedencu zaupala reorganizacijo čebelarske šole na Dunaju. Že leta 1949 mu je uspelo dokončati zaupano nalogo in ministrstvo za poljedelstvo ji je nadelo ime Državni zavod za raziskovalno in kulturno dejavnost čebelarstva. Obenem je imenovalo ing. Jordana za prvega predstojnika tega zavoda. Pri tem je ministrstvo imelo izredno srečno roko, saj je znanstveno razgledani predstojnik Jordan v kratkem času preoblikoval zavod v ustanovo, ki si je zaradi strokovnosti kmalu pridobila svetovni sloves.

V svoji neumorni dejavnosti je ing. Jordan zbiral okrog sebe vnete in izkušene čebelarje. In jih v posebnih tečajih poučeval in izobraževal za strokovne predavatelje. Obenem je izposloval pravilnik, da si morejo ti potovalni učitelji na državne stroške vsako leto izpopolniti znanje na posebnem tečaju, kjer so strokovnjaki obravnavali sodobne dosežke in nova spoznanja. Temu dejstvu se ima Zveza avstrijskih čebelarjev zahvaliti, da ima danes na razpolago kopico res strokovno izobraženih predavateljev, ki so opremljeni s potrebnimi mikroskopi in drugimi sodobnimi pripomočki.

V SKLAD

za gradnjo ČIC so prispevali: Janez Tavčar iz Ljubljane 20 din, Rudi Zamida 4 din, čebelarška družina Ljubljana 740 din, Herman Bizjak iz Ljubljane 10 din, čebelarška družina Postojna (opeka) 310 din, čebelarška družina Šempeter pri Gorici (20 članov »žebliji« in znaki) 116 din, Ignac Rotar iz Vrhnike 21,60 din, Lojze Struna iz Maribora 78 din, neimenovani s Krškega 10 din, Franc Pavlenič iz Novega mesta 15 din, Karel Jonke s Starega trga 10 din, čebelarška družina Lendava (31 članov »opeka«) 320 din, Jože Ko-

vač, Predoslje 8 din, Viktor Dolenc iz Logatca 8 din, Franc Gradišar iz Ribnice 22 din, Lojze Bukovšek iz Golega brda 20 din, Franc Zadnik iz Ilirske Bistrice 10 din, čebelarška družina Dolenjske Toplice (»žebliji« in »opeka«) 185 din, Valko Razingar iz Brega-Zirovnica 100 din, Jože Babnik iz Dravelj 46 dobro ohranjenih letnikov Slovenskega čebelarja za knjižnico bodočega ČIC. Vsem darovalcem se Zveza iskreno zahvaljuje!

Stanje dne 9. 3. 1970 = 305.181,83 din.

PRODAM

25 naseljenih AŽ-panjev na 9 satov. Družine so zdrave in močne, z mladimi maticami. Cena po dogovoru. **Matevž Rutar, Bač 30, p. Knežak.**

12 čebeljih družin v AŽ-panjih na 9 satov, 4 družine v polovičarjih, 2 prazna AŽ-panja na 9 satov, 5 praznih polovičarjev, točilo na 4 sate, sončni topilnik in še drugo čebelarско orodje. **Dr. Andrej Jenko, Vevče 157, pošta Polje-Ljubljana.**

20 naseljenih, skoraj novih AŽ-panjev. Cena po dogovoru. Nadalje še druge starejše AŽ-panje po 4 panje skupaj po zelo ugodni ceni, skupaj 40 panjev prodam zaradi starosti. **Franc Zlenar, Damelj 6, pošta Vinica pri Črnomlju.**

čebelnjak z naseljenimi panji in orodjem, ki stoji v Mednem pri Medvodah. **Bojan Sobčan, Medenska št. 49, Vižmarje, pošta Sentvid-Ljubljana.**

zaradi onemoglosti osem AŽ-panjev z mladimi maticami po ugodni ceni. **Ivan Trunkl, Stanovsko 25, pošta Poljčane.**

zaradi smrti moža 40 naseljenih AŽ-panjev. Družine so zdrave in so lepo prezimile. Imam tudi zalogo satovja — 9 satov na panj. Prodam tudi razno čebelarско orodje. **Franciška Dobrina, Kaplja vas 57, Prebold.**

zaradi onemoglosti deset AŽ-panjev na devet satov z močnimi in zdravimi družinami. So priznane sivke in uporabljive tudi za trotočce na plemenitih postajah. Prodam po zmerni ceni. **Jože Sodja, Blejska Dobra 86, p. Jesenice na Gorenjskem II.**

25 praznih AŽ-panjev na 9 satov in 10 čebelnih družin s panji. **Ljudmila Dolinar, Celje, Ljubljanska 30.**

12 naseljenih AŽ-panjev. **Cita Dupelnik, Vojnik pri Celju št. 34.**

zaradi bolezni 29 naseljenih in 10 praznih AŽ-panjev na 9 in 10 satov, točilo na 4 okvirje, 4 sode po 300 kg, 2 soda po 200 kg, 4 sode po 50 kg, 1 zaboj za ca. 700 okvirjev, 2 prenosna čebelnjaka za 21 in 15 panjev, stojakovičev sipalnik in ves ostali čebelarški inventar. **Rudolf Karba, Župančičeva 5, Kamnik.**

KUPIM

LR panje, naseljene ali prazne, dobro ohranjene. **Pavlenec Franc, Novo mesto, Koštalova 42.**

Kmetijska zadruga Ribnica na Dolenjskem

Kmetijska zadruga Ribnica na Dolenjskem se priporoča s svojimi dejavnostmi:

Odkup — kooperacija, ki v sodelovanju s kmetovalci v svojem območju proizvaja mleko, plemensko živino, mlado pitano živino, izdeluje in odkupuje izdelke ribniške »suhe robe«, leseno embalažo in galanterijske izdelke.

Hranilno kreditna služba sprejema navadne in vezane hranilne vloge ter jih obrestuje po zelo ugodni obrestni meri.

Transport opravlja s svojimi tovornjaki transportne usluge.

Trgovina na drobno s prodajalnami:

Izbira, »Delikatesa«, Bife in prodajalna mesa v Ribnici, »Dom« v Sodražici, prodajalne na Gori, pri Sv. Gregorju in Zapotoku.

Pridite, solidno boste postreženi!

RIKO

Ribniška
Kovinska
Industrija
Ribnica na Dol.

PROIZVODNI PROGRAM:

Izdelava plugov za zimsko čiščenje cest, posipalcev proti poledici, odmetalcev snega, prekladalnih silosov za beton, konstrukcij po naročilu, samokolnic in japanarjev.

Nov proizvod: pletilni stroj »REGINA-RIKO«, oprema za letališča (vozički, hidravlične stopnice itd.).

Obiščite naši prodajalni konfekcije

VARTEKS

v Ljubljani, Čopova 7 in Dalmatinova 4

Pridite in oglejte si veliko izbiro »VARTEKS« moških, ženskih, otroških oblek in plaščev.

V Čopovi 7 razpolagamo tudi z meterskim blagom VARTEKSOVIH tkanin.

»VARTEKS« v Ljubljani, Čopova 7 in Dalmatinova 4, pričakuje Vaš obisk.